

Zorgeloos (op)groeien in Midden-Drenthe

Inhoudsopgave

Voorwoord	Blz. 2
Leeswijzer	Blz. 3
Hoofdstuk 1. Inleiding	Blz. 4
1.1 Opgroeien in Midden-Drenthe.....	Blz. 4
1.2 Een stimulerende opvoed- en opgroeiomgeving.....	Blz. 5
1.3 Landelijke, regionale - en lokale kaders.....	Blz. 7
1.4 Visie, ambities en uitgangspunten	Blz. 9
1.5 Reikwijdte en geldigheid.....	Blz. 11
Hoofdstuk 2: Hoe gaat het met de jeugd in Midden-Drenthe?	Blz. 12
2.1 Demografische gegevens.....	Blz. 12
2.2 Gezondheid en geluk.....	Blz. 14
2.3 Armoede en schulden.....	Blz. 14
2.4 Onderwijs.....	Blz. 14
2.5 Jeugdwerkloosheid.....	Blz. 15
2.6 Jeugdhulp.....	Blz. 16
2.7 Kindermishandeling en huiselijk geweld.....	Blz. 17
Hoofdstuk 3: Procesbeschrijving en uitkomsten	Blz. 18
3.1 In gesprek met jeugdigen.....	Blz. 18
3.2 In gesprek met professionals.....	Blz. 19
3.3 Onderzoek Rekeningkamercommissie over de rapportage Jeugdhulp.....	Blz. 20
3.4 Onderzoek Jeugdakkoord (I&O Onderzoek).....	Blz. 20
3.5 Klankbordgroep Jeugd.....	Blz. 21
Hoofdstuk 4: Uitwerking jeugdbeleidsdoelen	Blz. 22
4.1 Overzicht (jeugdhulp)voorzieningen voor jongeren.....	Blz. 22
4.2 Aanbevelingen rapportage Jeugdhulp Rekenkamercommissie.....	Blz. 23
4.3 Jeugdbeleidsdoelen.....	Blz. 26
4.3.1 Ik heb vrienden en ik hoor erbij.....	Blz. 26
4.3.2 Ik doe aan sport, muziek, dans of iets anders.....	Blz. 29
4.3.3 Ik ga met plezier naar school.....	Blz. 31
4.3.4 Ik heb goed contact met mijn ouders.....	Blz. 33
4.3.5. Ik voel mij gezond en fit.....	Blz. 35
4.3.6. Ik eet en drink gezond.....	Blz. 36
4.3.7 Ik ben of voel mij rustig in mijn hoofd.....	Blz. 37
4.3.8. Ik word geholpen als het even niet zo goed met mij gaat.....	Blz. 38
4.3.9 Ik word geholpen als ik (tijdelijk) problemen heb.....	Blz. 39
4.4 Uitvoeringsplan	Blz. 42
Hoofdstuk 5: Financiën	Blz. 43
Hoofdstuk 6: Monitoring en evaluatie	Blz. 44

Een goede start en eerlijke kans voor ieder kind

Ieder kind in Midden-Drenthe heeft recht op een goede start en eerlijke kans! Dat is wat we elk kind in onze gemeente gunnen. Hoe kunnen we er met elkaar voor zorgen dat onze jeugd zo gezond, normaal en gelukkig mogelijk kan opgroeien?

Samen met professionals en vrijwilligers, maar vooral ook mét kinderen en jongeren, hebben we gekeken hoe we deze doelen kunnen waarmaken. De afgelopen maanden hebben zij daar met heel veel enthousiasme, tijd en energie in gestoken. Daarmee hebben zij een onmisbare bijdrage geleverd aan het tot stand komen van deze nota!

Lekker-in-mijn-vel

Als wethouder Jeugd ben ik heel blij dat de 'Ik-zit-lekker-in-mijn-vel score van de kinderen en jongeren in Midden-Drenthe een hóge score is. Veruit de meeste kinderen hebben goed contact met hun ouders en voelen zich gezond en fit. En als het even iets minder gaat worden ze goed geholpen. Gelukkig! Maar dat betekent niet dat we achterover kunnen leunen. Want het is belangrijk dat deze score hoog blijft en we willen dat de score nog hoger wordt!

Op tijd signaleren

Met 87 procent van de jongeren in onze gemeente gaat het heel goed. Ons streven is om dat percentage omhoog te krijgen. Dat kunnen we als overheid niet alleen. Daar hebben we professionals in het onderwijs en de zorg voor nodig. Maar ook vrijwilligers, die actief zijn bij bijvoorbeeld verenigingen. Op die manier kunnen we de totale leefwereld van de kinderen betrekken, waardoor we vroegtijdig signalen herkennen als een kind buiten de boot dreigt te vallen. En zo zijn we veel meer gericht op voorkomen in plaats van op het oplossen van problemen. En dat vraagt echt een andere manier van denken en doen van iedereen die betrokken is bij jeugd(beleid).

Optimaal

Deze jeugdnota is de aanzet om met elkaar, gemeente, onderwijs, zorgverleners, vrijwilligers, en vooral ook ouders en kinderen zelf, aan de slag te gaan. Zodat alle kinderen in Midden-Drenthe hun kansen, talenten en mogelijkheden optimaal kunnen benutten!

De gemeente zet in op het zo normaal, gezond en gelukkig mogelijk opgroeien van kinderen en jongeren. Dit doen we door zoveel mogelijk uit te gaan van het gewone opgroeien in de leefomgeving van het kind. Belangrijk daarbij is dat kinderen en jongeren lekker in hun vel zitten. Dit vormt ook de rode draad in deze beleidsnota.

In het eerste hoofdstuk leest u in paragraaf 1 waarom er een nieuwe nota Jeugd is geschreven. Ook kijken we even kort terug op de afgelopen jaren. Welke successen hebben we behaald? En waar hebben we nog een slag te maken? In paragraaf 2 gaan we in op het belang van een stimulerende opvoed- en opgroeiomgeving voor jongeren. Omdat ons beleid moet passen binnen het landelijke beleid en moet aansluiten bij de provinciale en lokale kaders, beschrijven we in paragraaf 3 de belangrijkste kaders waar we rekening mee moeten houden. Paragraaf 4 bevat de visie, ambities en belangrijkste uitgangspunten van de gemeente Midden-Drenthe die centraal staan in de voorliggende beleidsnota. Deze visie is het centrale uitgangspunt voor alle beleid op het gebied van onze jeugd in de gemeente. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaan we in op de reikwijdte en geldigheid van de nieuwe beleidsnota jeugd.

In hoofdstuk 2 presenteren we enkele kerncijfers om een beeld te krijgen van de (ontwikkeling) van jongeren en Jeugdhulp in Midden-Drenthe. Deze cijfers dienen als vertrekpunt voor het nieuwe jeugdbeleid.

In hoofdstuk 3 beschrijven we hoe de jeugd, professionals, organisaties en vrijwilligers zijn betrokken bij de totstandkoming van deze beleidsnota. Daarbij is gebruik gemaakt van een participerende aanpak om zoveel mogelijk input vanuit de samenleving te verzamelen. Ook beschrijven we in dit hoofdstuk een aantal onderzoeken die zijn gedaan naar de jeugd(zorg), waarvan de aanbevelingen worden meegenomen in de uitwerking van deze beleidsnota.

Hoofdstuk 4 laat zien hoe we het beleid gaan uitvoeren. In de eerste paragraaf geven we een overzicht van welke voorzieningen voor jeugdigen we al hebben in Midden-Drenthe. In paragraaf 2 van dit hoofdstuk gaan we in op de aanbevelingen naar aanleiding van een onderzoek van de Rekenkamercommissie en hoe we hiermee aan de slag zijn gegaan. In de laatste paragraaf van hoofdstuk 4 beschrijven we de jeugdbeleidsdoelen en wat we gaan doen om deze jeugdbeleidsdoelen te bereiken.

In hoofdstuk 5 wordt de financiële vertaling van het jeugdbeleid weergegeven. In hoofdstuk 6 leggen we uit hoe we het beleid gaan evalueren en monitoren. Dit is uiteindelijk essentieel voor de gemeentelijke sturing en regie op de zorg voor jeugd.

1. Inleiding

1.1 Opgroeien in Midden-Drenthe

Met elkaar maken we het verschil. We maken onze gemeente leuker, mooier, nog meer leefbaar. We werken aan een gezonde toekomst (coalitieakkoord 2018-2022). Met dit doel zijn we met elkaar aan de slag gegaan. Daarbij speelt de jeugd een hele belangrijke rol. De jeugd heeft niet alleen de toekomst, de jeugd is ook onze toekomst.

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor het creëren van een omgeving waar kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien tot volwassenen die zelfredzaam zijn en meedoen. Dit begint thuis, ondersteund met een breed aanbod aan voorzieningen in de directe leefomgeving van jeugdigen.

Beleid voor alle jeugd

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor bijna alle vormen van Jeugdhulp. Hiervan was een nieuw in te richten zorglandschap een van de opgaves. Bijvoorbeeld hoe de samenwerking zou zijn tussen de verschillende partijen die de toegang vormen tot jeugdhulp. Deze nieuwe inzichten en veranderingen vragen om een nieuwe beleidsnota waarbij de transformatie van de jeugdhulp verder vorm moet krijgen. De nadruk leggen we op het voorkomen. We gaan uit van het versterken van het gewone leven en van de eigen mogelijkheden van kinderen (en opvoeders). Daarvoor moeten we vooral kijken naar het beleid voor de jeugd in het algemeen. Dat betekent meteen ook aandacht voor onderwijs, sport en cultuur (uitvoeringsprogramma college Midden-Drenthe).

De afgelopen jaren hebben we veel aandacht gehad voor het zo goed mogelijk organiseren van de zorg voor onze jeugd. Aandacht voor preventie en het voorkomen van zwaardere en complexere zorg was er minder, met als gevolg dat kinderen juist sneller in de zwaardere zorgtrajecten terecht kwamen. De meerwaarde van deze beleidsnota is de kanteling van de zorgkant naar de mogelijkheden die er zijn voor alle jongeren om hun talenten te ontdekken en te ontplooien. Jongeren zijn extra kwetsbaar, dat blijkt ook uit de huidige situatie waarin we momenteel zitten. Het coronavirus is op dit moment van invloed op ieders leven, maar uit onderzoek blijkt dat de impact van corona onder de doelgroep jongeren het groot is. Er is sprake van meer stress, verveling, gevoelens van somberheid en depressiviteit. Daarnaast zien we elders in het land dat verveling leidt tot hangen en hangen tot ongewenst gedrag: vandalisme en covid19-richtlijnen die met voeten getreden worden. We willen die kwetsbaarheid eerder in beeld hebben, zodat we ook eerder kunnen ingrijpen wanneer dat nodig is.

Terugblik 2010 en daarna

Het huidige jeugdbeleid dateert uit 2010. Als gemeente zijn we verplicht eens in de vier jaar een nieuwe beleidsnota Jeugd te publiceren. De voorliggende is een actualisatie van de huidige beleidsnota 'Talenten in Midden-Drenthe 2010-2014'. Ook toen al lag het accent niet zozeer op de relatief kleine groep kwetsbare jongeren, maar juist op beleid voor alle jongeren. Hoe zorgen we er nou voor dat het percentage kinderen waarmee het goed gaat kunnen verhogen? De afgelopen jaren hebben hierin al mooie stappen gezet. Zo heeft er een omslag plaatsgevonden naar steeds meer vraaggericht werken. Activiteiten en evenementen organiseren we meer in samenwerking met of door de jeugd zelf. Een voorbeeld beeld hiervan is het jeugdproject It's Up2you. Jongeren uit Midden-Drenthe werden uitgedaagd om met ideeën te komen om de eigen omgeving te verbeteren. Met deze ideeën zijn de jongeren uiteindelijk zelf aan de slag gegaan.

Zo is de skatebaan uitgebreid met een rail en is er een groep jeugdangers die zelfstandig voor de dieren in dierenweide Stroomdal te Beilen zorgt.

Daarnaast is de afgelopen jaren hard gewerkt aan de opbouw en (door)ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in Midden-Drenthe. Het CJG is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Midden-Drenthe, de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Drenthe en Welzijnswerk Midden-Drenthe.

Een van de mooie dingen die hieruit is voortgekomen is de komst van drie Jeugdteams in Beilen, Smilde en Westerbork. Het Jeugdteam is voor iedereen met vragen over opvoeden en opgroeien van jeugdigen van – 9 maanden tot 23 jaar. Daarmee heeft het CJG een belangrijke en prominente rol in de gemeente als het gaat om informatievoorziening en toeleiding naar de juiste zorg en ondersteuning.

Ook de komende jaren wordt de lijn die met het CJG is ingezet als portaal voor alle opvoed- en opgroevragen en blijven we druk bezig met de doorontwikkeling van het CJG en de inzet van de praktijkondersteuner Jeugd.

Samenwerkingspartners

De gemeente zet zich samen met het CJG, GGD Drenthe, primair onderwijs, voorgezet onderwijs, Integraal Kindcentrum en Welzijnswerk Midden-Drenthe in voor het Lokaal Jeugdakkoord. Het Lokaal Jeugdakkoord bevat gedeelde intenties en uitvoeringafspraken met deze partners over de inzet voor de jeugd in Midden-Drenthe. Deze uitvoeringafspraken vormen mede de basis van het nieuwe Jeugdbeleid en zijn geborgd in deze beleidsnota. Omdat de gemeente de eindverantwoordelijkheid heeft over het hele jeugdterrein, heeft de gemeente de regie. Ook zorgt de gemeente dat partijen met elkaar in contact komen en speelt, waar nodig, een stimulerende faciliterende rol om de partijen bij elkaar te brengen.

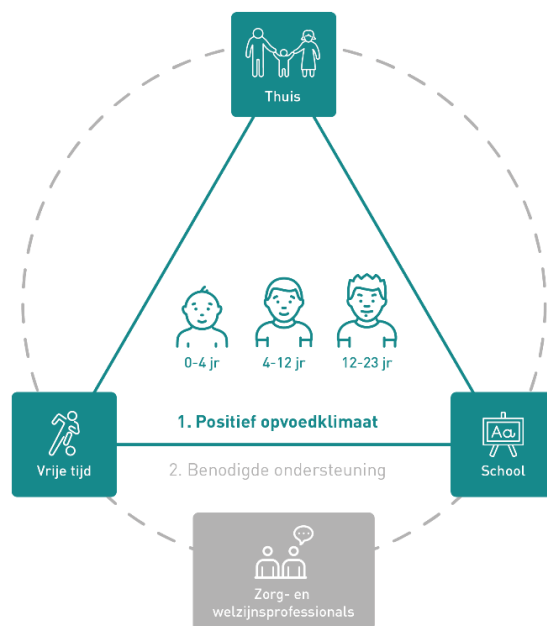
1.2 Een stimulerende opvoed- en opgroeiomgeving

Alle kinderen in Midden-Drenthe verdienen een sterke basis van waaruit zij zich maximaal kunnen ontplooien. Daarvoor heb je in ieder geval een stimulerende opvoed- en opgroeiomgeving nodig. Een omgeving waar jongeren zich welkom voelen, waar zij hun talenten kunnen ontplooien, een omgeving die nieuwsgierig maakt, maar ook een omgeving die merkt wanneer het even niet zo goed gaat en in actie komt.

Een stimulerende opgroei- en opvoedomgeving bereiken we door een harmonieuze gezinsomgeving, goed onderwijs en door veel voorzieningen voor sport en vrije tijd in de buurt te creëren. Het verder vormgeven van de leefomgeving doen we in onderlinge afstemming met de partners van het Jeugdakkoord. Wanneer er andere samenwerkingspartners nodig zijn, dan betrekken we deze. We leggen daarbij zoveel mogelijk dwarsverbanden tussen thema's.

Sociale omgeving

Om te stimuleren dat jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen hebben we als gemeente aandacht voor de omgeving en situatie waarin zij opgroeien. Niet alleen ouders en/of opvoeder zijn hierin belangrijk, maar iedereen die te maken heeft met kinderen en jongeren heeft hierin een rol. Denk aan leerkrachten op scholen, pedagogische medewerkers werkzaam bij kinderopvangcentra, jongerenwerkers enzovoort. Het is belangrijk dat overal dezelfde boodschap wordt uitgedragen als het gaat om het normaal, gezond en gelukkig opgroeien van de jeugd. Samenwerking, samenspel en continue afstemming tussen deze verschillende partijen in de pedagogische infrastructuur is cruciaal. 'It takes a whole village to raise a child'. In alle gevallen richten we ons steeds op het kind of de jeugdige in zijn of haar sociale omgeving: thuis, school en vrije tijd.

Figuur 1: De leefwerelden van jeugdigen

Thuis

De directe omgeving van jongeren bestaat allereerst uit ouders en/of opvoeders en andere gezinsleden. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kind. Thuis moet een plek zijn waar je welkom bent, je veilige haven, daar waar je je gang kunt gaan en waar je op terug kan vallen als je even wat minder goed in je vel zit. Een goed functionerend gezin biedt immers niet alleen een stabiele basis aan opgroeiende kinderen, maar levert ook een positieve bijdrage aan de samenleving, de school en de buurt. Wij vinden het belangrijk dat jeugdigen zo veel mogelijk opgroeien in de thuissituatie dat zij deelnemen aan het normale leven.

School

Jongeren brengen een groot gedeelte van hun tijd door op school. Op school wordt de basis gelegd voor een toekomst in een maatschappij die volop in beweging is. We vinden het belangrijk dat kinderen met plezier naar school gaan en dat er een goed klimaat heerst waarin kinderen zich maximaal kunnen ontwikkelen. Een klimaat waarin leren én plezier hand in hand gaan. Maar school is ook een plek als het gaat om signaleren, het tijdig bieden van ondersteuning en het eventueel doorverwijzen naar zorg- en welzijnsprofessionals

wanneer het even niet zo goed gaat. Altijd in overleg met en/of met kennisname van jeugdigen en ouders.

Vrije tijd

Voor alle jeugdigen zijn de buurt, de sportclub en andere vrijetijdsactiviteiten een natuurlijk en vanzelfsprekend leefmilieu (of zouden dat moeten zijn). Onder vrije tijd verstaan we alle voorzieningen waar jongeren gebruik van kunnen maken, zoals culturele verenigingen, sportverenigingen, jongerensozen en welzijnsactiviteiten. Daarmee bevinden we ons deels in het sociale domein, maar ook deels gedeeltelijk in het fysieke domein. We investeren als gemeente in een kindvriendelijke gemeente waar voldoende toegankelijke plekken zijn om te ontmoeten, te bewegen en te ontspannen. Denk hierbij aan maatregelen zodat kinderen veilig naar school toe kunnen (veilige oversteekplaatsen), maar ook voldoende trapveldjes, speeltuinen en openbare schoolpleinen in de wijk. We zoeken daarvoor de verbinding met het fysieke domein. In 2022 treedt naar verwachting de omgevingswet in werking. In een vroeg stadium is aangesloten bij de voorbereidingen hiervan, zodat Midden-Drenthe ook een fysiek aantrekkelijke gemeente voor de jeugd blijft om in op te groeien en om in te (blijven) wonen.

1.3 Landelijke, regionale- en lokale kaders

Landelijke- en regionale kaders

Jeugdwet

Zoals eerder genoemd is de gemeente sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor bijna alle vormen van jeugdhulp. De gemeentelijke taken zijn vastgelegd in de Jeugdwet. Op grond van Jeugdwet (artikel 2.2) zijn gemeenten verplicht om periodiek een plan op te stellen dat richting geeft aan de door de gemeenteraad en college vastgestelde beslissingen betreffende preventie en jeugdhulp, de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Deze nieuwe jeugdnota bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid, wat de doelstellingen zijn en hoe we deze denken te gaan bereiken.

Landelijk actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd'

Het landelijke actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd' is in april 2018 gelanceerd als antwoord op de tussenevaluatie van de nieuwe Jeugdwet. De evaluatie laat zien dat met de decentralisatie van de jeugdzorg naar gemeenten per 1 januari 2015 een goede beweging in gang is gezet. Maar de evaluatie laat ook zien dat we er nog niet zijn. Vanuit het landelijke actieprogramma zijn daarom 6 actielijnen geformuleerd.

1. Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen;
2. meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien;
3. alle kinderen de kans bieden zich optimaal te ontwikkelen;
4. kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden;
5. jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt;
6. investeren in vakmanschap van jeugdprofessionals.

In het Transformatieplan Jeugdhulp Drenthe 2018-2020 zijn de landelijke transformatiethema's vertaald naar regionale actielijnen.

Transformatieagenda

Naar aanleiding van het actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd' heeft iedere jeugdhulpregio een transformatieplan opgesteld, zo ook de Drentse Jeugdhulpregio. De Transformatieagenda (het Transformatieplan en het Bestuurlijk Transformatieakkoord) helpt ons om gezamenlijk, Drentse gemeenten en zorgaanbieders, de zorg voor kinderen en gezinnen op maat en dichtbij het gezin beter te organiseren.

Lokale kaders

Coalitieakkoord 'Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe'.

In het coalitieakkoord 'Sociaal en ondernemend Midden-Drenthe' is de ambitie uitgesproken om aan de slag te gaan met een nieuwe versie van het beleid voor jeugd(hulp). In dit nieuwe beleid kijken we breed: bijvoorbeeld hoe spelen sport- en cultuurclubs hierin een rol. Een andere uitgesproken ambitie jeugd is om de transformatie van de jeugdhulp verder vorm te geven. Hierbij ligt de nadruk op het voorkomen van zwaardere zorg. In het plan 'Transformatie Jeugdzorg 2016' wordt een update gegeven van de stand van zaken en vooruitgeblikt naar hoe de transformatie van Jeugdhulp verder vormgegeven kan worden. De uitkomsten hiervan zijn meegenomen in deze beleidsnota jeugd.

Domein-overstijgende aanpak

Jeugd heeft raakvlakken met zo goed als alle beleidsterreinen binnen het Sociaal Domein. Dit vraagt om het verbinden van diverse expertises en beleidsterreinen. Deze expertises betreffen onder andere het onderwijs, kwetsbare jongeren, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), participatie, veiligheid, cultuur, sport en bewegen. Ook zijn er raakvlakken met het fysieke domein als je het hebt over de inrichting van de omgeving. We willen als gemeente een omgeving creëren waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten, kunnen bewegen en kunnen recreëren. Intern heeft er overleg en afstemming plaatsgevonden om te komen tot dit integrale jeugdbeleid. Tevens is ook de verbinding en samenhang gezocht met reeds vastgestelde beleidsnota's en andere uitvoeringsdocumenten, zoals de beleidsnota Bewegen en Leefstijl 2019 – 2023, het projectplan 'kwetsbare jongeren 2019-2021' en de ontwikkeling van de omgevingsvisie. Samenwerking en afstemming op het brede terrein van jeugd is een blijvend proces wat continu gewaarborgd moet worden.

1.4 Visie, ambities en uitgangspunten

Samen met onze maatschappelijke partners is onderstaande visie tot stand gekomen. Deze visie is het centrale uitgangspunt voor alle beleid op het gebied van onze jeugd in Midden-Drenthe.

Visie Midden-Drenthe

Kinderen en jongeren (-9 maanden tot 23 jaar) in Midden-Drenthe kunnen in hun eigen leefomgeving zo normaal, gezond en gelukkig mogelijk opgroeien. Ieder kind heeft recht op een goede start en een eerlijke kans om -naar eigen vermogen- de weg naar een gezonde en gelukkige toekomst te vinden. Jeugdigen ontvangen de juiste hulp wanneer dat nodig is.

Om concrete doelen te kunnen stellen is bovenstaande visie onderverdeeld in 9 thema's. Dit zijn de thema's die zijn opgehaald bij professionals, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen die werken met jongeren en vormen de uiteindelijke jeugddoelen waar we beleid op willen maken. Jeugddoel 1 t/m 7 gaat over het creëren van een positief opvoedklimaat, jeugddoel 8 en 9 hebben betrekking op de benodigde ondersteuning.

1. Ik heb vrienden en ik hoor erbij
2. Ik doe aan sport, muziek, dans of iets anders
3. Ik ga met plezier naar school
4. Ik heb goed contact met mijn ouders
5. Ik voel mij gezond en fit
6. Ik eet en drink gezond
7. Ik ben of voel mij rustig in mijn hoofd
8. Ik word geholpen als het even niet zo goed met mij gaat
9. Ik word geholpen als ik (tijdelijk) problemen heb

Ambities voor de toekomst

Van de circa 7000 kinderen (tot 18 jaar) in Midden-Drenthe gaat het met ruim 87% heel goed. Een kleine 13% van de kinderen heeft soms wat extra ondersteuning nodig in de vorm van jeugdhulp (Waarstaatjegemeente, 2019). De ambitie voor de toekomst is dat nóg meer kinderen in gemeente Midden-Drenthe de kans krijgen om hun talenten te ontwikkelen, zodat ze gezond en veilig te kunnen opgroeien en zware jeugdzorgondersteuning minder nodig is.

Uitgangspunten

Belangrijke uitgangspunten bij het bereiken van de beleidsdoelen.

1. POSITIEF

Positief jeugdbeleid is het uitgangspunt. We gaan uit van het versterken van de eigen kracht, mogelijkheden en het sociale netwerk van jeugdigen, ouders/opvoeders en gezinnen. Het uitgangspunt is om niet alleen naar het probleemgedrag te kijken, maar vooral om de jeugd op een positieve manier te prikkelen en samen de kansen en mogelijkheden te benutten.

2. MET ELKAAR

In het beleid willen we een prominente rol voor jeugdparticipatie. We willen graag beleid maken sámen met hen. Zo sluiten we zo goed mogelijk aan bij de leefwereld van jeugdigen. Bij de totstandkoming van deze nota hebben we 300 jongeren in de leeftijd 10-18 jaar betrokken. Dit willen we in de toekomst zoveel mogelijk blijven doen. Ook alle betrokken partners die met kinderen, opgroeien en opvoeden te maken hebben, zijn betrokken bij de totstandkoming van deze nota.

3. INZET OP VERSTERKING VAN DE LEEFOMGEVING

Voorkomen is nog altijd beter dan genezen. Dit betekent dat we willen investeren in de sociale omgeving waarin het kind opgroeit. In plaats van de focus op preventie of het voorkomen van zorg, staat in Midden-Drenthe de eigen leefomgeving van kinderen en jongeren en het versterken daarvan centraal. Het voorkomen van zorg zien we als neveneffect van onze inzet op de eigen leefomgeving van kinderen.

4. INTEGRAAL

Jongeren zijn niet los te zien van de omgeving waarin zij opgroeien. Dit betekent dat ze ook altijd te maken hebben met thema's vanuit gezondheid, onderwijs, welzijn, zorg, kinderopvang en veiligheid. Deze thema's willen we daarom zoveel mogelijk in samenhang benaderen en oppakken. We zoeken hiervoor continue afstemming met interne- en externe betrokkenen.

5. SAMENHANGEND

Ieder kind moet gelukkig kunnen opgroeien, alleen in sommige gevallen lukt dat niet altijd. Daarom is het belangrijk om positief jeugdbeleid en jeugdhulp met elkaar te verbinden: investeren in de ontwikkeling van kinderen en in preventie, zodat dreigende problemen bij jeugdigen tijdig opgespoord en opgepakt kunnen worden.

De methode Positief Opvoeden is hiervan een mooi voorbeeld, wat reeds wordt gebruikt door het CJG. In hoofdstuk 4 (pagina 31) wordt nader uitgelegd wat deze methode precies inhoudt.

Als gemeente staan we voor de uitdaging om een samenhangend geheel te vormen van algemene jeugdvoorzieningen, lichte ondersteuning en intensieve hulp bij grotere problemen en of beperkingen. In 2019 is een beleidsmedewerker 'kwetsbare jongeren' aangesteld die een belangrijke bijdrage levert aan de ontschotting door integraal te werken binnen de verschillende expertises en beleidsterreinen. Zo wordt zoveel mogelijk voorkomen dat jongeren tussen wal en schip raken (bijvoorbeeld een soepele overgang van jongeren in de leeftijd 18- naar 18+).

1.5 Reikwijdte en geldigheid

Dit beleidsplan is in ieder geval geldig tot en met 2025 en gaat over alle jeugdigen van 0-23 en hun ouders/opvoeders die in de gemeente Midden-Drenthe wonen. Omdat veel onderwerpen niet stoppen bij de leeftijd van 18 jaar zoals in de Jeugdwet is vastgelegd, richt dit plan zich op de inwoners in de leeftijd van 0 tot 23 jaar. Jeugdhulp kan doorlopen tot maximaal het 23ste levensjaar, voor zover deze hulp niet onder een andere wet valt.

Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen

We stellen de beleidskaders voor jeugd in ieder geval vast voor de komende vier jaar. Samen met maatschappelijke partners geven we uitvoering aan deze nota. Op het moment dat er nieuwe ontwikkelingen zijn, spelen we daar op in. Deze ontwikkelingen kunnen enerzijds ontstaan door nieuwe (hulp)vragen en anderzijds voortkomen uit de duiding van data uit het project data gedreven werken.

Hoofdstuk 2. Hoe gaat het met de Jeugd in Midden-Drenthe?

Diverse onderzoeken geven een indruk over hoe het met de jeugd in onze gemeente is gesteld. In deze beleidsnota hebben we gebruik gemaakt van verschillende bronnen, zoals 'Waar staat je gemeente', het Jeugdgezondheidsonderzoek van de GGD (peiljaar 2019), de opbrengsten van de gastlessen op scholen (het proces wordt nader beschreven in hoofdstuk 3), de Drentse Onderwijsmonitor en de cijfers van Veilig Thuis Drenthe. De basis van deze cijfers kunnen we efficiënter en doelgerichter werken en daarmee onze doelstellingen effectiever realiseren. We geven de belangrijkste cijfers weer, de toelichtingen zijn opgenomen in de bijlage.

2.1 Demografische gegevens

In de gemeente Midden-Drenthe wonen ruim 33.000 inwoners (peiljaar 2020). In totaal zijn er 14.381 huishouders verspreid over 25 woonplaatsen, 17 wijken en 48 buurten. Van de 33.000 inwoners bevindt zich ruim 21% (7.143) in de leeftijdscategorie 0-23 jaar. Opmerkelijk is dat deze aantallen een dalende trend laten zien. Zo was in 2015 nog ruim 22% van de inwoners tussen de 0-19 jaar. Deze percentages komen overeen met de landelijke trend, die ook een daling in het aantal jongeren laat zien. Ook kan de daling te maken hebben met de algehele bevolkingskrimp in de regio. Van alle gezinnen in Midden-Drenthe is circa 5,6 % een eenoudergezin. Dit is bijna 2% minder ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 7.3%.

2.2 Gezondheid en geluk

Deze resultaten hieronder zijn afkomstig uit het Jeugdgezondheidsonderzoek 2019, wat één keer in de vier jaar wordt uitgevoerd door de GGD Drenthe. In totaal zijn er 423 jongeren ondervraagd in de leeftijd 12 tot en met 18 jaar.

Over het algemeen gaat het goed met de gezondheid van de jongeren in Midden-Drenthe. Gemiddeld ervaart 86% van de ondervraagde jongeren in Midden-Drenthe hun gezondheid als (zeer) goed. Dit is bijna gelijk aan het Drentse gemiddelde van 85%. Wat betreft psychische gezondheid geeft 78% van de jongeren aan dat zij zich psychisch gezond voelen. Toch is er ook een groot percentage jongeren dat zich psychisch licht ongezond voelt, namelijk 14%. Daarnaast voelt 84% van de jongeren zich meestal (zeer) gelukkig. 4% voelt zich meestal (zeer) ongelukkig.

Stress

39 % van de jongeren in Midden-Drenthe is regelmatig gestrest. Stressfactoren waar jongeren zich druk over maken zijn school en huiswerk (29%), over wat anderen over hen denken (13%), eigen problemen (11%) en de thuissituatie (7%). 19% van de kinderen is vaak gestrest over wat ze allemaal moeten doen.

Roken

22 % van de jongeren heeft ooit wel eens gerookt. Dit percentage is het hoogst op het VMBO en jongens zijn vaker frequentere rokers (dagelijks) ten opzichte van meisjes. 58% van de jongeren geeft aan dat zij in de directe omgeving rokers hebben. Vaak zijn dit vrienden (47%), maar ook ouders (35%) of klasgenoten (23%).

Alcoholgebruik

63% van de jongeren heeft wel eens alcohol gedronken tegenover 37% die nog nooit een slok alcohol heeft gehad. Er is geen verschil tussen het percentage jongens en meisjes. Wel is het percentage alcohol-drinkers op het VMBO hoger in vergelijking met HAVO en VWO. Verder is opvallend dat 36% van de jongeren die alcohol heeft gedronken 3 tot 6 keer 5 of meer drankjes heeft gedronken bij één gelegenheid. Met name jongens (44%) drinken regelmatig grote hoeveelheden in één keer. Meisjes doen dit gemiddeld minder vaak (27%). 24% van de jongeren is 1 tot 3 keer dronken of aangeschoten geweest, 12% is 4 tot 10 keer dronken of aangeschoten geweest en 11% zelfs 11 keer of meer. 53% van de jongeren geeft aan nooit dronken of aangeschoten te zijn geweest. Thuis, feestjes en festivals, de keet/hok of schuur zijn de meest voorkomende plekken waar jongeren alcohol drinken.

Drugs

6% van de jongeren geeft aan wel eens hasj of wiet te hebben gebruikt. Verder geeft gemiddeld 1% van de jongeren aan wel eens andere drugs te hebben gebruikt zoals XTC, paddo's, amfetaminen, GHB en lachgas.

Seksuele gemeenschap

8% van de ondervraagde jongeren heeft ooit seksuele gemeenschap gehad. Het overgrote deel daarvan bevindt zich in de leeftijdscategorie 15 tot 18 jaar. Van de 8% jongeren gebruikt 75% niet altijd een voorbehoedsmiddel.

Social Media en gamen

10% van de jongeren heeft een risico op problematisch gebruik van social media. Meisjes hebben een grotere kans op problematisch gebruik van social media (13%) in vergelijking met jongens (7%).

Gamen

Van de jongeren gamet gemiddeld 27% (bijna) elke dag. Het zijn vooral de jongens die frequent gamen, meisjes doen dit relatief minder vaak. 8% van deze jongens geeft zelf aan dat zij een risico hebben als het gaat om problematisch gamen.

Pesten

Gemiddeld geeft 8% van de jongeren aan dat zij in de afgelopen 3 maanden één of meerdere keren zijn gepest. Met name bij jongeren in de leeftijdscategorie 12 -14 jaar komt pesten frequenter voor (13%) dan bij jongeren in de leeftijdscategorie 15 -18 jaar (4%). 6% van deze pesterijen waren via het internet. 2% van de ondervraagde jongeren geeft aan in de afgelopen 3 maanden iemand gepest te hebben. Dit is een significant verschil met het percentage van 4% Drenthe breed.

2.3 Armoede en schulden

In onze gemeente hebben we veel aandacht voor kinderen die opgroeien in armoede. Armoede kan een belangrijke belemmering zijn voor participatie. Zo is lid zijn van een sportvereniging of muziekvereniging niet voor iedereen vanzelfsprekend. Het is belangrijk dat alle kinderen gelijke kansen krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Door zicht te hebben op de armoedecijfers kunnen we jongeren, waar nodig, een helpende hand bieden. In Midden-Drenthe wonen ongeveer 250 kinderen tot 18 jaar in een bijstandsgesin, oftewel 4,0 procent van de 0- tot 18-jarigen. In heel Nederland woont 6,5 procent van de kinderen in zo'n gezin. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde staan we er positief voor (Waarstaatjegemeente, 2018).

Uiteraard is elk kind dat opgroeit in armoede er één teveel. Ons minimabeleid stimuleert het gebruik van voorzieningen zodat gezinnen zoveel mogelijk worden ondersteund en kinderen zo min mogelijk hinder ondervinden van de financiële situatie van het gezin.

Schulden

Het aantal jongeren met schulden neemt landelijk gezien toe. Maar liefst 37% van de mbo'ers van 18 jaar en ouder heeft momenteel een schuld. Eén op de vier heeft betalingsachterstanden. Gaan jongeren op zichzelf wonen, dan neemt de schuldensituatie toe. Onderzoek van het Nibud laat zien dat schulden bij jongeren vooral komen door rood staan, studieleningen bij DUO en betalingsachterstanden bij zorgverzekeraars en mobiele aanbieders.

2.4 Onderwijs

In Midden-Drenthe zijn 18 scholen. Daarvan zijn er 11 voor openbaar basis onderwijs en 7 voor bijzonder onderwijs. Daarnaast zijn er 11 kindcentra waarin ouders van kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar gebruik kunnen maken van onderwijs en opvang.

In 2020 volgen 2309 leerlingen in Midden-Drenthe regulier basisonderwijs. Dit is een daling van 2,4% ten opzichte van het jaar 2018-2017. Dat komt mogelijk door de daling in het totaal aantal jongeren. Van alle leerlingen volgt 2.3% speciaal basisonderwijs (schooljaar 2019-2020). Dit is gemiddeld ten opzichte van de andere gemeenten in Drenthe en landelijk zelfs een stuk lager. 714 kinderen zitten op het voorgezet onderwijs.

Beleving school

De GGD heeft onderzoek gedaan in hoeverre de jeugd in de leeftijd 12-18 met plezier naar school gaat. De jongeren hadden vijf keuzemogelijkheden, namelijk hartstikke leuk, leuk, gaat wel, niet leuk en vreselijk. 46% van de ondervraagde kinderen heeft gekozen voor de optie 'gaat wel', gevolgd door 38% die het leuk vindt om naar school te gaan. 5% van de ondervraagde jongeren in Midden-Drenthe vindt naar school gaan vreselijk.

Verzuim en schooluitval

Jongeren moeten volgens de huidige leerplichtwet verplicht naar school vanaf hun 5e tot en met het schooljaar waarin ze 16 jaar worden (de volledige leerplicht). Na de volledige leerplicht geldt de kwalificatieplicht. Dit houdt in dat alle jongeren tot hun 18e jaar onderwijs moeten volgen, tenzij ze een startkwalificatie (minimaal havo of mbo-2 niveau) hebben. Jongeren zonder startkwalificatie hebben het vaak moeilijker op de arbeidsmarkt. In het jaar 2018 -2019 was het percentage schoolverlaters in de gemeente Midden-Drenthe 1,5%. Dit is lager dan het landelijke percentage van 2% en lager dan onze buurgemeenten. Toch zien we een lichte stijging in het aantal schoolverlaters over de afgelopen jaren.

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is erop gericht om mogelijke (taal) achterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar zoveel mogelijk te beperken. Kinderen die een risico lopen op een taalachterstand gaan zo beter voorbereid naar de basisschool.

Doelgroepkinderen zijn kinderen die het risico lopen op een ontwikkelingsachterstand, waarbij kind-ouder- of omgevingsfactoren de algehele ontwikkeling negatief beïnvloeden. Bijvoorbeeld wanneer één van de ouders laaggeletterd is of wanneer het een kind betreft uit een vluchtelinggezin.

In de gemeente zetten we in op onderwijskansenbeleid en verhogen van taalvaardigheden. Vanaf 2016 wordt het voorschools aanbod op VVE locaties in onze gemeente uitgevoerd. Sinds de harmonisering in 2017 vindt dit plaats op alle IKC locaties. Dat doen we op basis van door uw raad vastgesteld beleid ter bestrijding van onderwijsachterstanden, zoals eerder vastgesteld is in de onderwijsnota “Een leven lang leren” en in de nota “Peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie”. Deze laatste nota is nu aangepast aan de wettelijk eisen door nieuwe ontwikkelingen. Voor de uitvoering van het wettelijk aanbod is een nieuwe nota “Onderwijskansen, ieder kind een goede start en een eerlijke kans” geschreven. Deze nota sluit aan op de voorliggende nota “Nota peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie in Midden-Drenthe”. In de nota staan plannen die een verbeterslag nodig hebben en die de komende jaren samen met organisaties wordt ontwikkeld. Het consultatiebureau (GGD) voert de toeleiding en de monitoring uit. In 2019 waren er van de in totaal 571 kinderen, 139 kinderen met een VVE-indicatie. Daarvan bezochten 80 kinderen een VVE-locatie (58 %). Dit percentage is laag, want je wil dat alle geïndiceerde kinderen op een erkende VVE-locatie zitten. Een VVE locatie is ‘erkend’ wanneer er gebruik wordt gemaakt van een erkend VVE-programma en wanneer wordt voldaan aan de kwaliteitseisen, zoals gesteld in de Wet Kinderopvang.

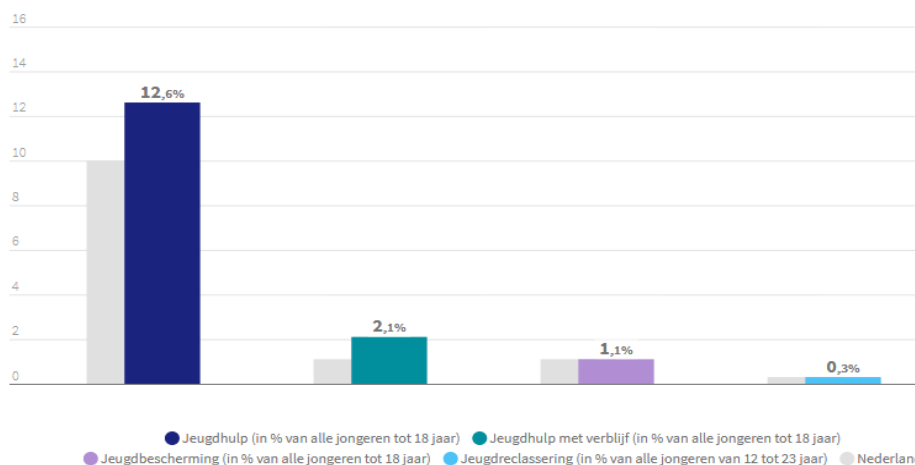
2.5 Jeugdwerkloosheid

Werk is onderdeel van het dagelijks leven en hoort bij het normale opgroeien van jongeren naar volwassen leeftijd. Werk genereert niet alleen inkomsten, maar jongeren leren ook hun verantwoordelijkheden kennen, hoe om te gaan met stressvolle situaties, doen ervaring op en tal van andere voordelen. We willen zoveel mogelijk jongeren helpen om passend werk vinden. In de gemeente Midden-Drenthe is 2% van de jongeren werkloos. Dit percentage komt overeen met het landelijk gemiddelde. Onder werkloze jongeren verstaan we alle jongeren in de leeftijd 16 t/m 22 jaar die staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als medewerker volgens de polis administratie (CBS, 2018).

2.6 Jeugdhulp

Het aantal jongeren in de gemeente daalt. Aan de andere kant is het aantal jongeren dat jeugdzorg ontvangt sinds de invoering van de jeugdwet toegenomen. In Midden-Drenthe ligt het percentage jongeren met jeugdhulp hoger dan het landelijk gemiddelde. Op dit moment ontvangt 12,6% van de jongeren in Midden-Drenthe tot 18 jaar jeugdhulp. Dit is ruim 2% hoger ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Met jeugdhulp bedoelen we hier alle hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere of opvoedingsproblemen van de ouders.

Een groot deel van de volumetoename is toe te schrijven aan een toename van cliënten die door (lokale) Jeugdteams worden geholpen. Daarnaast is er sprake van een toename van de intensiteit van de hulptrajecten en zijn de zorgvragen meer complex. Dit komt ook doordat er de afgelopen jaren minder aandacht is geweest voor preventie en het voorkomen van deze zwaardere en complexere zorg, waardoor jongeren juist eerder in zorgtrajecten terecht kwamen. Ten aanzien van 2017 is het aantal verwijzingen vanuit het CJG in Midden-Drenthe met 58% gestegen. De huisarts is al jaren de grootste verwijzer naar jeugdhulp. Dit komt mede doordat de huisarts voor jongeren en hun ouders als de meest laagdrempelige toegang wordt ervaren. Juist daarom zijn we als gemeente gestart met de inzet van de POH Jeugd bij de huisartsen. Doel hiervan is beter gebruik maken van het voorliggend veld en nog beter doorverwijzen naar de best passende hulp.

Bron: Waarstaatjegemeente, peiljaar 2019

2.7 Kindermishandeling en huiselijk geweld

Als gemeente zijn we integraal verantwoordelijk voor het voorkomen en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling: van preventie tot signalering, diagnostiek, hulp en behandeling. In Midden-Drenthe grijpen we alle mogelijkheden aan om kindermishandeling en huiselijk geweld te bestrijden.

In 2019 is het totaal aantal landelijke meldingen en adviezen bij Veilig Thuis gestegen t.o.v. 2018. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de invoering van de verbeterde meldcode: Dat betekent dat (een vermoeden van) acute en/of structurele onveiligheid van kinderen, jongeren, volwassenen, ouderen gemeld moet worden bij Veilig Thuis, ook als er door de professional zelf hulp wordt ingezet.

Ook lokaal zien we een lichte stijging in het aantal meldingen. In 2019 was het totaal aantal meldingen 122. Dit zijn 13 meldingen meer ten opzichte van het voorgaande jaar. Van deze 122 meldingen zijn er 92 adviezen gegeven en zijn er 16 onderzoeken gestart. Ook deze cijfers zijn hoger ten opzichte van 2018, toen was het aantal gegeven adviezen 87 en zijn er 25 onderzoeken gestart. In totaal is 6 keer de dienst Voorwaarden en Vervolg ingezet. Dit is een dienst waarbij Veilig Thuis samen met het gezin of huishouden en met ketenpartners werkt samen aan verdere hulp en behandeling. Dit is per 1 januari 2019 een nieuwe dienst.

Conclusie

Al met al gaat het best goed met de Jeugd in Midden-Drenthe. Dat vinden de jongeren zelf ook blijkt uit diverse onderzoeken. Wel zijn er aandachtspunten waar extra inzet gewenst is. Zo is het aantal jongeren in Midden-Drenthe dat jeugdhulp ontvangt 2% hoger dan het landelijk gemiddelde. We moeten blijven transformeren, vernieuwen om zo (nog) beter passende jeugdhulp te kunnen aanbieden. Hierin hebben we al stappen gemaakt door middel van het sluiten van het 'Bestuurlijk Transformatie Akkoord Jeugd Drenthe' Op de overige onderdelen scoren we redelijk gemiddeld ten opzichte van het landelijk- en of Drentse gemiddelde. Wel is ons uitgangspunt dat opgroeien zoveel mogelijk gebeurd in de eigen omgeving zonder de negatieve consequenties van alcohol, drugs, overmatig gamen en verkeerd gebruik van social media. Hier blijven we ons voor inzetten.

Hoofdstuk 3: Procesbeschrijving en uitkomsten

3.1 In gesprek met jeugdigen

Alle wat we doen voor de jongeren, doen we samen mét de jongeren. Vanuit die insteek zijn we ook het gesprek aangegaan met jongeren in de gemeente. Op verschillende basis- en middelbare scholen in Midden-Drenthe zijn gastlessen georganiseerd. Tijdens deze gastlessen is informatie opgehaald over hoe het met de jongeren gaat én welke onderwerpen zij belangrijk vinden als het gaat om opgroeien en wonen in Midden-Drenthe. Ook is er informatie opgehaald tijdens het jaarlijkse Sozen Futsal Toernooi. In totaal hebben we bijna 300 jongeren (10-18 jaar) bereikt.

Als werkvorm is gekozen voor de digitale tool Mentimeter. Jongeren konden de vragen gemakkelijk en anoniem invullen via hun laptop, tablet of mobiele telefoon. Tijdens de gastlessen werden de resultaten realtime op het digibord getoond en per vraag werden de resultaten met de kinderen besproken en dat leverde leuke gesprekken en interessante resultaten op.

De Ik-zit-lekker-in-mijn-vel doelen zijn gebruikt als basis voor de vragen. De ik-zit-lekker-in-mijn-vel score bestaat uit de volgende 9 jeugdgoelen. Hoe hoger de score, hoe beter het met de jongeren gaat.

Doel 1: Ik heb vrienden en ik hoor erbij

Doel 2: Ik doe aan sport, dans, muziek of iets anders

Doel 3: Ik ga met plezier naar school

Doel 4: Ik heb goed contact met mijn ouders

Doel 5: Ik voel mij gezond en fit

Doel 6: Ik rook en drink niet

Doel 7: Ik ben of voel mij rustig in mijn hoofd

Doel 8: Ik word geholpen als het (even) niet zo goed met me gaat.

doel 9: Ik word goed geholpen als ik (tijdelijk) problemen heb.

De bovenstaande jeugdgoelen zijn de doelen die we willen bereiken voor de jeugd waar we beleid op maken. De uiteindelijke ik-zit-lekker-in-mijn-vel score is het (gewenste) effect van het Jeugdbeleid. De score op de jeugdgoelen zegt veel over hoe het met de jongeren in onze gemeente gaat en waar we als gemeente op in moeten zetten.

Belangrijkste uitkomsten Mentimeter

Uit de resultaten blijkt dat het goed gaat met de jeugd (10-18 jaar) in Midden-Drenthe. Gemiddeld geven jongeren hun leven een 8.2. Opvallend is dat het contact met de ouders zeer goed is, maar dat jongeren het belangrijker vinden dat ze vrienden hebben en erbij horen. Mogelijk ervaren sommigen daardoor wel eens stress, omdat ze bang zijn om er niet bij te horen. Of dat ze daarom met minder plezier naar school toe gaan. Verder vinden jongeren het belangrijk dat ze voldoende vrijetijdsactiviteiten kunnen doen. In figuur 3.1 en 3.2 staan de resultaten van de uitkomsten van de mentimeter weergegeven. Met deze resultaten kunnen we bepalen waar we voor het jeugdbeleid de prioriteiten moeten leggen en hoe we deze doelen kunnen behalen.

De ik-zit-lekker-in-mijn-vel score van de jeugd in gemeente Midden-Drenthe

(1 = laagste score, 5 = hoogste score)

*“Jammer dat de
jeugdsoos ’s avonds
niet open is”*

– kinderen groep 7b van G.A. de
Ridderschool in Beilen

Figuur 3.1 Overzicht van de scores op de ik-zit-lekker-in-mijn-vel jeugddoelen

Wat vindt de jeugd belangrijk? De top 5

Prio 1. Ik heb vrienden en ik hoor erbij

Prio 2. Ik doe aan sport, dans, muziek of wat anders

Prio 3. Ik heb goed contact met mijn ouders

Prio 4. Ik voel me gezond en fit

Prio 5. Ik heb zelfvertrouwen

Figuur 3.2: Top 5 van wat de jeugd in
Midden-Drenthe belangrijk vindt

3.2 In gesprek met professionals en vrijwilligers

Bij de totstandkoming van deze beleidsnota de samenwerking gezocht met partners die met kinderen en jongeren werken. Samen vormen zij de ‘Kerngroep Jeugdakkoord’. De kerngroep bestaat uit medewerkers van de gemeente Midden-Drenthe, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), Jongerenwerk, GGD Drenthe, primair onderwijs, voortgezet onderwijs, Integraal Kind Centrum en Welzijnswerk Midden-Drenthe. Zij zetten zich gezamenlijk in om te komen tot afspraken voor het Jeugdakkoord.

Het Jeugdakkoord is de werknaam voor het jeugdbeleid, waarin de gemeente en partners afspraken (jeugddeals) vastleggen hoe kinderen en jongeren die hulp nodig hebben, ondersteund gaan worden. De Kerngroep Jeugdakkoord heeft ook de ontmoetingssessies met de inwoners, organisaties, verenigingen en professionals voorbereid en uitgevoerd.

Ontmoetingsbijeenkomsten Jeugdakkoord

Er hebben ontmoetingsbijeenkomsten plaatsgevonden met jeugdprofessionals, organisaties, vrijwilligers en andere geïnteresseerden plaatsgevonden in het gemeentehuis in Beilen.

Tijdens deze bijeenkomsten is men met elkaar in gesprek gegaan over de negen jeugdbeleidsdoelen van de ik-zit-lekker-in-mijn-vel scores en hoe bijgedragen kan worden aan een positiever opvoedklimaat of betere ondersteuning wanneer het even niet zo goed gaat. Een deel van de ontmoetingssessies hebben een andere vorm gekregen door corona. We hebben partijen individueel gesproken. Naast het ophalen van informatie, hadden de sessies ook een belangrijke ontmoetingsfunctie.

3.3 Onderzoek Rekenkamercommissie over de rapportage Jeugdhulp

Omdat de taken op het gebied van Jeugdhulp nog maar relatief kort gemeentelijke taken zijn, wilde de Rekenkamercommissie meer inzicht verkrijgen in hoe de jeugdhulp in Midden-Drenthe is georganiseerd. Zorgfocus heeft de uitvoering van het onderzoek gedaan. De centrale vraag hierbij was 'Hoe heeft de gemeente Midden-Drenthe de Jeugdhulp georganiseerd, hoe vindt monitoring en sturing plaats en wat is bekend over de resultaten?'. Voor het verkrijgen van de resultaten is gesproken met verscheidene mensen binnen én buiten de gemeente, denk aan contract- en beleidsmedewerkers jeugd/WMO, raadsleden, teamleiders, de zorg coördinator van het CJG, de jeugdverpleegkundige van de GGD en vele andere relevante partners. Hieronder zijn de belangrijkste aanbevelingen weergegeven.

Aanbevelingen Rekenkamercommissie

1. Actualiseer beleid en formuleer daarbij concrete doelstellingen en indicatoren.
2. Verbeter de informatievoorziening en maak gebruik van adequate data.
3. Er is een betere koppeling nodig tussen de uitvoerenden bij het CJG en het beleid. Signalen van het CJG dienen beter en sneller vertaald te worden naar aanpassingen in het beleid en (daaraan gekoppelde) noodzakelijke investeringen.
4. Verbeter de samenwerking met de huisartsen en overweeg daarbij de inzet van een POH-er.

In hoofdstuk 4.2 gaan we nader in op hoe we met de aanbevelingen aan de slag zijn gegaan.

3.4 Onderzoek Jeugdakkoord I&O Research

I&O Research heeft onderzoek gedaan onder professionals in Midden-Drenthe die met jongeren werken. Aanleiding hier voor was het verzamelen van input voor de nieuwe beleidsnota Jeugd. Er is een online vragenlijst uitgezet om zo verbeterpunten op te halen. De vragenlijst gaat over de vraag of professionals jeugdigen tegen komen over wie zij zich zorgen maken, of zij het bespreekbaar maken met hun omgeving, hoe zij hebben gehandeld in deze situatie en hoe dit is verlopen. De vragenlijst is ingevuld door 105 professionals (36% jeugdzorgaanbieder, 21% basis onderwijs en 20% CJG/JeugdTeam). Hieronder staan de belangrijkste aanbevelingen uit het onderzoek.

Aanbevelingen I&O Research

1. Zorg ervoor dat (jeugd)hulp en ondersteuning laagdrempelig, tijdig en op maat is.
2. Blijf investeren in een goede communicatie, waarbij de wensen van de jongere centraal staat. Er moet met ouders én kind gesproken worden.
3. Leg meer focus op het voorliggende veld zoals bijvoorbeeld het betrekken van sport- en cultuurverenigingen.

Bij het maken van de uitvoeringsafspraken zijn bovenstaande aanbevelingen meegenomen.

3.5 Klankbordgroep Jeugd

Er is een klankbordgroep Jeugd opgezet, bestaande uit raadsleden, die zich heeft beziggehouden met het jeugdbeleid. In de klankbordgroep Jeugd hebben een aantal raadsleden en de wethouder Jeugd zitting. Zij hebben nagedacht over wat belangrijke opgaven zijn voor Midden-Drenthe op het gebied van jeugd, wat we de komende jaren willen bereiken en wat past bij de gemeente. De klankbordgroep is nauw betrokken bij het jeugdakkoord en bij de totstandkoming van de beleidsnota Jeugd. Hieronder een overzicht van de belangrijkste uitkomsten.

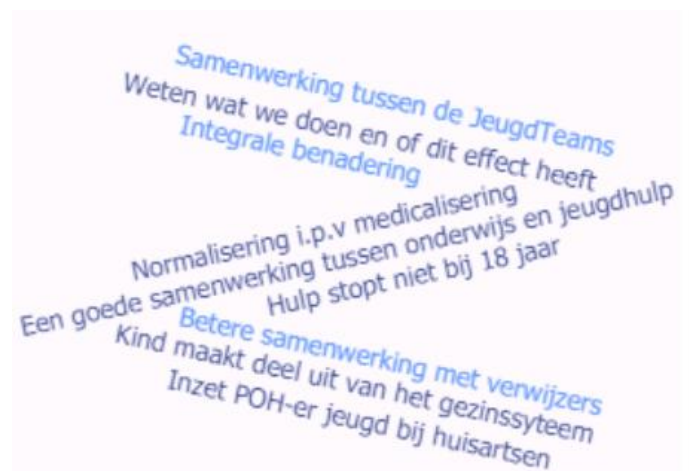
Waar kan en wil je als raad op sturen?

Wat is de succesbepalende factor en wat past

Wat wil je bereikt hebben in 2022?

Wat zijn de belangrijkste opgaven in Midden-Drenthe op het terrein van Jeugd

Hoofdstuk 4: Uitwerking jeugdbeleidsdoelen

We doen én hebben al veel voor de jeugd. Zo is er een uitgebreid palet aan voorzieningen waar iedereen gebruik van kan maken. Daar waar het even niet goed gaat, daar waar jongeren kwetsbaar of onveilig zijn, of waar de basisvoorzieningen niet toereikend zijn, daar zijn we er ook. Er wordt eerst een overzicht gegeven van de belangrijkste voorzieningen voor jeugd én hun opvoeders.

In paragraaf 4.2 gaan we in op de aanbevelingen die zijn gegeven naar aanleiding van het onderzoek van de Rekenkamercommissie. Per aanbeveling volgt een beschrijving van hoe we hiermee aan de slag zijn gegaan. In paragraaf 4.3 wordt per beleidsdoel beschreven wat we op dit moment al doen en waar kansen liggen om deze jeugdbeleidsdoelen (nog beter) te kunnen bereiken. In paragraaf 4.4 beschrijven wordt het uitvoeringsplan nader toegelicht.

4.1 (jeugdhulp) Voorzieningen voor jongeren

Basisvoorzieningen

Activiteiten en voorzieningen zijn voor alle inwoners in Midden-Drenthe vrij toegankelijk.

Onder algemene voorzieningen verstaan we alles wat in buurten en wijken aanwezig is.

Denk aan openbare speelplekken, scholen, kinderopvang en jeugdsozen.

Ook het CJG en Welzijnswerk Midden-Drenthe zijn algemene voorzieningen. Bij het CJG kunnen alle inwoners van Midden-Drenthe terecht met vragen over opgroeien en opvoeden, voor advies, voorlichting en ondersteuning. Het is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Midden-Drenthe, Welzijnswerk Midden-Drenthe en de GGD.

Preventieve voorzieningen

Ook de preventieve voorzieningen zijn voor de inwoners van Midden-Drenthe vrij toegankelijk. Basisvoorzieningen en preventieve voorzieningen lopen soms door elkaar. De jeugdgezondheidszorg (uitgevoerd door de GGD Midden-Drenthe), ZAT (Zorgadviesteam op scholen), de inzet van de buurtsportcoach en peuterspeelzalen (VVE) zijn bijvoorbeeld basisvoorzieningen die ook een signalerende en preventieve rol hebben.

Lichte ondersteuning

De eerstelijns ondersteuning is lichte ondersteuning die vrij toegankelijk is. Het is de toegangspoort tot de specialistische ondersteuning. Bijvoorbeeld de huisarts, GGD Drenthe of de Jeugdteams. Alle aanvragen die bij het CJG binnenkomen gaan via de Jeugdteams. In gemeente Midden-Drenthe zijn er drie Jeugdteams: JeugdTeam Beilen, Smilde en Westerbork. De Jeugdteams pakken de hulpvragen op en bij zeer complexe vraagstukken verwijzen zij door naar de specialistische hulpverlening

Specialistische ondersteuning.

Aanvullende en specialistische ondersteuning is er voor kinderen en jongeren die maatwerk nog hebben. Hiervoor is een verwijzing (indicatie) nodig van bijvoorbeeld een huisarts, kinderarts, gecertificeerde instelling of Jeugdconsulenten van het CJG.

Jeugdhulpvoorzieningen zijn gericht op het gezond en veilig opgroeien van kinderen. Denk aan het aanleren van vaardigheden, het behandelen van gedragsproblemen en stoornissen of het (tijdelijk) uit huis wonen.

4.2 Aanbevelingen Rekenkamercommissie

In februari 2019 heeft de Rekenkamercommissie een onderzoek gepubliceerd naar de jeugdhulp in Midden-Drenthe. Naar aanleiding daarvan zijn een viertal aanbevelingen gedaan. Hieronder worden de aangenomen aanbevelingen uitgewerkt en beschrijven we hoe we met de aanbevelingen aan de slag zijn gegaan.

1. Actualiseer beleid en formuleer daarbij concrete doelstellingen en indicatoren.

Wat gaan we doen?

Sinds de gemeenten in 2015 verantwoordelijk zijn geworden voor de jeugdhulp is er veel veranderd. Hoe het landschap er vanaf 2015 uit zou gaan zien wisten we op dat moment nog niet. We hebben de afgelopen jaren veel geleerd en alle nieuwe inzichten en veranderingen vragen om een nieuwe jeugdnota. De voorliggende beleidsnota is een geactualiseerde versie van de huidige beleidsnota 'Talenten in Midden-Drenthe 2010-2014'.

Het is wenselijk dat regelmatig wordt bekeken of de beleidsactiviteiten de gewenste effecten opleveren. Bij elke interventie, programma of aanpak wordt daarom waar mogelijk aangegeven wat het gewenste resultaat is en wanneer we tevreden zijn.

Binnen de gemeente wordt al veel informatie gebruikt en verzameld, wat past binnen het streven om meer data-gedreven te werken (zie aanbeveling 2). Voor wat betreft het monitoren sluit het beleidsveld jeugd hierop aan. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van onderzoek die standaard door onze ketenpartners gedaan wordt, zoals de GGD.

Beoogd resultaat

Er ligt een geactualiseerde beleidsnota Jeugd waarbij indicatoren zijn benoemd die het mogelijk maken om het beleid te evalueren.

2. Verbeter de informatievoorziening en maak gebruik van adequate data.

Het streven is om meer data-gedreven te werken. Dit geldt ook zeker voor zaken op het gebied van jeugd(hulp). Wanneer we beschikken over adequate informatie, hebben we meer inzicht in wat de huidige staat van de jeugd is en waar de accenten voor het beleid moeten liggen. Data wordt daarmee ingezet als een belangrijk beleidsinstrument.

In het rapport van de Rekenkamercommissie wordt geconstateerd dat de informatiepositie van zowel de ambtelijke organisatie, het college als de gemeenteraad verbetering behoeft. Dit gaat om financiële informatie, maar ook over informatie over output en outcome: bijvoorbeeld het aantal cliënten, welke hulpvormen zijn ingezet en welke trend zien we?

Wat gaan we doen we?

- In de beleidsnota geven we inzicht in de huidige staat van de Jeugd d.m.v. verschillende monitors en onderzoeken. We hebben gebruik gemaakt van meeste recente informatie wat reeds voor handen is zoals 'Waar staat je gemeente', het Jeugdgezondheidsonderzoek van de GGD (peiljaar 2019), de opbrengsten van de gastlessen op scholen, de Drentse Onderwijsmonitor en de cijfers van Veilig Thuis Drenthe. Bij alle data wordt een analyse gegeven over wat de cijfers betekenen en hoe we ervoor staan ten opzichte van de regio of landelijk. De cijfers dienen als vertrekpunt voor het nieuwe jeugdbeleid.

- Vanuit het programmaplan Sociaal Domein 2020 is geld beschikbaar gesteld voor datagedreven werken. Er wordt gewerkt aan een systeem om alle beschikbare informatie in te verwerken. Hierdoor moet het makkelijker worden om op beleid te sturen en meer grip te krijgen op de uiteindelijke kosten. Om het jeugdbeleid te evalueren en te monitoren maken we zoveel mogelijk gebruik van deze beschikbare data.

- Raadsleden worden regulier op de hoogte gebracht van de stand van zaken omtrent de jeugdhulp. Hierbij wordt aangesloten bij het project data-gedreven werken.

Beoogd resultaat

Op basis van cijfers en statistieken wordt de huidige situatie beter in kaart gebracht en kunnen we efficiënter, meer doelgericht en daarmee effectiever onze doelstellingen realiseren.

3. *Er is een betere koppeling tussen de uitvoerenden bij het CJG en het beleid. Signalen van het CJG dienen beter en sneller vertaald te worden naar aanpassingen in het beleid en (daaraan gekoppelde) noodzakelijke investeringen.*

In 2011 stelde het Rijk dat iedere gemeente een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) operationeel moet hebben. In de huidige beleidsnota 'Talenten in Midden-Drenthe' is beschreven hoe samen met ketenpartners is gewerkt aan de totstandkoming van het huidige CJG. De jaren daarna is gezamenlijk gewerkt aan het neerzetten van een heldere (jeugdzorg) zorgstructuur. Nu de basis staat, is het noodzaak om het CJG verder door te ontwikkelen. Er is in 2019 een projectgroep aangesteld die de doorontwikkeling van het CJG coördineert. Zij hebben gezamenlijk gewerkt aan een jaarplan CJG 2019-2021. Hier wordt momenteel hard aan gewerkt.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. De verordening Jeugd is herijkt en vastgesteld.

Beoogd resultaat

1. Door het vaststellen van de nieuwe verordening jeugd is er een actuele verordening van waaruit de uitvoerende professionals hun dagelijkse werk kunnen doen en waaraan beslissingen kunnen worden getoetst. Het college kan door middel van beleidsregels nadere duiding geven van de verordening.

4. *Verbeter de samenwerking met de huisartsen en overweeg daarbij de inzet van een POH-er.*

Wat gaan we doen?

Vaak gaan verzoeken voor jeugdhulp via de huisartsenlijn en weet de gemeente te weinig van de noodzaak hiertoe. Daarom heeft de gemeente per 1 april 2020 een praktijk-ondersteuner Huisarts Jeugd (POH-er) bij de huisartsen aangesteld. De huisarts werkt samen met een vaste POH-Jeugd van de gemeente, die onderdeel uitmaakt van het team van het Centrum voor Jeugd en Gezin van de gemeente.

De gemeente wil door middel van een pilot POH-Jeugd met de Huisarts onderzoeken hoe een integrale aanpak van Jeugdhulp kan worden versterkt en verbeterd.

Beoogd resultaat

- Door het inzetten van een POH-jeugd worden de verwijzers ondersteund in het doen van een verwijzing die in één keer tot de juiste inzet van jeugdhulp leidt. Dit zou uiteindelijk moeten leiden tot lagere kosten voor de jeugdhulp.
- Door het bieden van kortdurende en laagdrempelige jeugdhulp door de POH-jeugd kan een verwijzing naar meer specialistische hulp worden voorkomen
- Door het inzetten van een POH-jeugd wordt de samenwerking tussen huisartsen en overige aanbieders van zorg en ondersteuning versterkt, zodat de inzet van jeugdhulp versterkt of ondersteund wordt met (gemeentelijke) voorzieningen of interventies die bevorderend werken voor de veiligheid en gezondheid van de betrokken jeugdige(n).

De POH Jeugd wordt ingezet met als doel eerder en laagdrempeligere hulp te verlenen. Er wordt verwacht dat er een toename is van de ondersteuning in de eigen omgeving van het kind en het gezin (Programmaplan Sociaal Domein, 2020).

De POH Jeugd brengt zelf de volgende data in beeld: Aantal jongeren gesproken, aantal jongeren, doorverwijzing niet (meer) nodig, aantal jongeren verwezen naar informele voorzieningen, aantal jongeren verwezen naar formele zorg.

4.3 Jeugdbeleidsdoelen

Om ervoor te zorgen dat alle jongeren in Midden-Drenthe zo normaal, gezond en gelukkig mogelijk opgroeien, dat iedere jongere recht heeft op een goede start en dat, wanneer nodig, de juiste ondersteuning en/of hulp geboden wordt, hebben we de al genoemde 9 subdoelen (jeugdbeleidsdoelen) opgesteld. Hieronder beschrijven we per jeugdbeleidsdoel wat we op dit moment doen en waar kansen liggen om deze jeugdbeleidsdoelen (nog beter) te kunnen bereiken.

4.3.1 Ik heb vrienden en ik hoor erbij

Het gevoel om graag ergens bij willen horen begint al op jonge leeftijd. Als kind wil je graag gekozen worden in een groepje, voor het sportteam of voor de musical. Als je overgeslagen wordt is dat een teleurstelling. Ook tijdens de puberteit en op volwassen leeftijd vinden we het belangrijk om gewaardeerd te worden en goed in de groep te liggen bij familie, vrienden en collega's.

Om te stimuleren dat jongeren elkaar kunnen vinden, zetten we in het op creëren en optimaliseren van jeugd ontmoetingsplekken. Deze ontmoetingsplekken kunnen de sociale binding tussen jongeren vergroten. Hieronder een overzicht van de belangrijkste ontmoetingsplekken in de gemeente.

Jeugdsozen

In een groot aantal kleine- en middelgrote dorpen is er een jeugdsoos. Jongeren van 16 jaar en ouder komen hier samen en beheren de jeugdsoos zelfstandig (jongerenzelforganisatie). Als jeugdsozen goed functioneren zijn het plaatsen die uitstraling hebben. Je kunt er leeftijdsgenoten ontmoeten, met andere jongeren samenwerken en je kunt er vriendschap en ondersteuning vinden.

De jongerenwerker is contactpersoon en heeft regelmatig overleg met het bestuur van de jeugdsoos. Minstens twee keer per jaar komen de besturen van de jeugdsozen (16 jaar) bij elkaar bij het sozenoverleg 'Samen sterk'. Tijdens dit overleg worden thema's besproken en aangepakt waar jeugdsozen mee te maken hebben.

Tienersozen

In de meeste dorpen in Midden-Drenthe zijn er ook tienersozen. Hier kunnen jongeren in de leeftijd van 10 t/m 15 jaar elkaar (incidenteel) ontmoeten. In de kleine en middelgrote dorpen zijn het vaak vrijwilligers (ouders of oudere jongeren) die samen met tieners activiteiten en ontmoetingsavonden organiseren voor de tieners in een dorp. In Beilen, Smilde, Bovensmilde en Westerbork zijn er tieneraccommodaties met een betaalde agogisch beheerder. Deze zijn wekelijks geopend en trekken een vaste groep tieners. Het jongerenwerk ondersteunt en adviseert de vrijwillige besturen in de dorpen en de agogisch beheerders.

Speeltuinen

De gemeente Midden-Drenthe telt ongeveer 125 openbare speeltuinen in de gemeente Midden-Drenthe. Voor iedere speeltuin is een aanspreekpunt in de vorm van een speeltuincommissie. Zij zorgen voor het dagelijkse toezicht en schoonhouden van de speeltuin. Ze onderhouden contact met het team 'Spelen' van de gemeente Midden-Drenthe. De meeste speeltuinen zijn buurtspeeltuinen. De overige speelplekken zijn schoolpleinen, welke openbaar toegankelijk zijn.

Sportverenigingen

Sport is niet alleen belangrijk voor een goede gezondheid, maar heeft ook een sociaal aspect. Sport brengt mensen bij elkaar en zorgt voor ontmoeting en verbinding. Sportverenigingen zijn daarom bij uitstek geschikt voor jeugdigen om elkaar te ontmoeten. In de gemeente hebben we in totaal 131 sportverenigingen en- sportaccommodaties. Veel sportverenigingen hebben een jeugd – of activiteitencommissie. Deze organiseren naast sport ook activiteiten om de binding en onderlinge samenhang onder de jeugdleden te versterken. Het eerste aanspreekpunt voor de sportverenigingen zijn de buurtsportcoaches van het team Gezond in Midden-Drenthe. Zij onderhouden regelmatig contact en kunnen inspelen op vragen en behoeften.

Cultuuractiviteiten

Cultuur kan ingezet worden bij veel maatschappelijke vraagstukken op sociaal terrein. Zo kunnen culturele activiteiten een bijdrage leveren aan het ontmoeten en verbinden van jongeren en helpen culturele activiteiten bij het ontdekken en ontwikkelen van talenten. Alles wat wij doen op het gebied van cultuur beschrijven we in de nieuwe beleidsnota Cultuur die in gaat per 1 januari 2021.

De gemeente Midden-Drenthe is tevens culturele gemeente in 2019-2020. In het kader daarvan zijn allerlei cultuuractiviteiten georganiseerd voor de jeugdigen.

Bibliotheken

Er zijn vier bibliotheken in Midden-Drenthe die zijn gevestigd in Beilen, Bovensmilde, Smilde en Westerbork. In de bibliotheken is ruimte om te lezen, te leren en informatie op te halen. Daarnaast is het een lokaal kenniscentrum voor leesbevordering, bestrijding van laaggeletterdheid en een plek om elkaar te ontmoeten, te spreken en van cultuur te genieten.

Dorps- en buurthuizen Midden-Drenthe

Alle dorpen in Midden-Drenthe hebben een buurt- of dorpshuis. Het is de centrale ontmoetingsruimte in een dorp of wijk, waar alle leeftijden in een dorp samenkomen. De meeste dorpshuizen bieden onderdak aan de tiener- en jeugdsozen en zijn de plek waar de kinderactiviteiten georganiseerd worden. De activiteitencommissies van de dorpshuizen organiseren daarnaast ook activiteiten voor jong en oud. De dorpshuizen in Midden-Drenthe zijn in eigendom van de dorpen en worden bestuurd door vrijwilligers.

Overige ontmoetingsplekken

Social Media: Eén van de belangrijkste ontmoetingsplekken voor jongeren is Social Media. Jongeren ontmoeten elkaar meerdere uren per dag op WhatsApp, instagram, snapchat, Youtube en andere online plekken.

Op straat: Jongeren willen elkaar ontmoeten. Ze zijn hierin creatief en weten in de openbare ruimte spontane plekken te ontdekken en te creëren, waar ze elkaar kunnen ontmoeten. Je kunt hierbij denken aan een picknick tafel in een park, een wifi zone bij het gemeentehuis, speeltuin, schoolplein of in het centrum van een dorp op een mooie zichtplek.

Keten: Op het platteland ontmoeten jongeren elkaar in caravans en keten. Deze staan vaak in het buitengebied bij particulieren op het erf. Tot nu toe is er geen beleid in Midden-Drenthe en is er geen toezicht op de veiligheid van de jeugdketen.

Kansen:

- Aansluiting zoeken met het opstellen van de omgevingsvisie.
- De infrastructuur die we in Midden-Drenthe hebben op het gebied van jongerenontmoetingsplekken koesteren en blijvend (financieel) ondersteunen en faciliteren. Hiervoor ook subsidies beschikbaar stellen.
- Jongeren actief betrekken bij het beleid en de inrichting van jongerenontmoetingsplekken.
- Een vaste contactpersoon (jongerenwerker/ buurtsportcoach/iemand uit het JeugdTeam) houdt regelmatig contact met de betrokkenen van de jongerenontmoetingsplekken. Het doel hiervan is vragen en behoeften ophalen waardoor we vroegtijdig (collectieve) signalen opvangen en vertalen naar een op maat gemaakte preventieve aanpak.
- Social media meer inzetten als belangrijke vindplaats voor jongeren in de leeftijd 10-23 jaar.
- Jeugdprofessionals zijn regelmatig aanwezig op de belangrijkste vindplaatsen voor jongeren.

4.3.2 Ik doe aan sport, muziek, dans of iets anders

Ieder kind heeft een talent. Talenten laten zien wie je echt bent, wat je graag doet en waar je plezier van krijgt. Toch is het niet voor alle kinderen vanzelfsprekend dat hun talent de kans krijgt om te bloeien en te groeien. Dit kan verschillende oorzaken hebben, zoals bijvoorbeeld de financiële situatie van het gezin of onvoldoende erkenning en ruimte vanuit ouders. Sport, muziek, dans, scouting, toneel of iets dergelijks kan een belangrijke bijdrage leveren aan de fysieke –en mentale gezondheid en sociale ontwikkeling van kinderen en jongeren. Jongeren leren met elkaar om te gaan, naar elkaar te luisteren, elkaar te helpen en voor zichzelf op te komen. Ook is sport, muziek, dans of iets anders een manier voor jongeren om te ontspannen; even weg uit het leven vol verplichtingen en verwachtingen. We vinden het belangrijk dat alle jongeren in de gemeente voldoende mogelijkheden moeten hebben om hun talenten te ontdekken en om te kunnen doen waar ze gelukkig en blij van worden.

Kindpakket

Vanuit het armoedebestrijd hebben we verschillende voorzieningen die het mogelijk maken dat kinderen en jongeren, ongeacht de financiële gezinssituatie, mee kunnen doen in de maatschappij. Deze verzameling van voorzieningen vormen samen het Midden-Drentse Kindpakket. Vanuit deze regeling kunnen kinderen die opgroeien in minima huishoudens (tot 120% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm) een beroep doen op een tegemoetkoming in kosten op het gebied van verschillende (sport- en cultuur)activiteiten en voorzieningen. De belangrijkste tegemoetkoming is de uitkering voor activiteiten waarbij ieder gezinslid (kind en ouder) € 165,- per jaar vrij kan besteden aan activiteiten op het gebied van sport, cultuur en educatie. Daar bovenop krijgen kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar een sportbon die ingezet kan worden bij een sportclub. De schoolkostenregeling voor kinderen op het voortgezet onderwijs is een financiële bijdrage die de ouders vrij kunnen besteden aan de kosten van de school.

Vanaf 1 januari 2020 doet onze gemeente ook mee met Bartje leert Zwemmen van het Jeugdfonds Sport- en cultuur Drenthe. Dit programma moet meer kinderen in staat stellen om op zwemles te gaan. Kinderen in de leeftijd 5-18 jaar, die opgroeien in minimahuishoudens, kunnen hier gebruik van maken. Ze ontvangen dan gratis zwemles om hun A, B en C-diploma te behalen.

Lokaal Sportakkoord

Op 29 juni 2018 is landelijk het Nationaal Sportakkoord vastgesteld. Het doel van Sportakkoord is om de organisaties en financiën van de sport toekomstbestendig te maken. Het Rijk wil ervoor zorgen dat mensen blijven sporten. Ook in Midden-Drenthe vinden we dit belangrijk. Daarom zijn we in 2020 gestart met het opstellen van een lokaal sportakkoord. Eén van de ambities van het lokaal sport akkoord is dat kinderen vanaf jongs af aan vaardig zijn in bewegen. In september 2020 gaan we daarom samen met alle samenwerkingspartners op het gebied van sport en bewegen op zoek naar initiatieven die bijdragen aan het realiseren van deze ambitie. Daarin wordt ook bepaald hoe deze initiatieven te versterken vanuit de financiële mogelijkheden en bestaand aanbod voor deze doelgroep. Het lokaal sportakkoord biedt de mogelijkheden om voor minimaal 2 jaar te werken aan deze ambitie.

Nieuw cultuurbeleid

Vanaf 2021 komt er een nieuwe beleidsnota Cultuur. In deze beleidsnota is opgenomen hoe we jongeren zoveel mogelijk stimuleren om gebruik te maken van culturele activiteiten en hoe we culturele activiteiten voor alle doelgroepen toegankelijk maken.

Kansen:

- Het creëren van een vast aanspreekpunt bij sport- en cultuurverenigingen en het regelmatig onderhouden van contact. De buurtsportcoach hebben hierin een verbindende rol.
- Alle jongeren de mogelijkheid bieden om laagdrempelig mee te kunnen doen aan sport- spel- en cultuuractiviteiten.
- Vroeg signalering en preventie binnen sport en cultuur bevorderen.
- Training- en scholingsbudget inzetten voor sport- en cultuurverenigingen. Zo kunnen we vrijwilligers en trainers naar behoefte scholen om zo goed mogelijk om te gaan met jeugdigen. (Sportacademie Midden-Drenthe).
- Versterken sportverenigingen o.a. door inzetten van (talentvolle) jongeren voor het geven van trainingen en begeleiden van sport- en cultuuractiviteiten (maatschappelijke dienstplicht/maatschappelijke stage).
- De infrastructuur die er in Midden-Drenthe ligt op gebied van sport, spel en cultuur koesteren en blijvend (financieel) ondersteunen en faciliteren, bijvoorbeeld voldoende speeltuinen, trapveldjes, speciale jeugdruimten in kantines en plekken in de openbare ruimte.
- Jongeren actief laten meepraten over het (nieuwe) Sport- en Cultuurbeleid en laagdrempelig cultuuractiviteiten blijven aanbieden, zoals bijvoorbeeld Cultuur op school, het project Pauw van Welzijnswerk en theaterlessen op school.
- Participatie bevorderen door het kindpakket uit te voeren.

4.3.3 Ik ga met plezier naar school

Jongeren brengen een groot gedeelte van hun tijd door op school. Dat begint al bij de kinder- of peutopvang, gevolgd door de basisschool om vervolgens door te stromen naar de middelbare school. Op school wordt de basis gelegd voor een toekomst in een maatschappij die volop in beweging is. Om dit optimaal te kunnen stimuleren, is het belangrijk dat kinderen met plezier naar school gaan en dat er een goed klimaat heerst waarin kinderen zich maximaal kunnen ontwikkelen. Een klimaat waarin leren én plezier hand in hand gaan. Dit geldt ook voor werk.

Schoolmaatschappelijk werk

Het schoolmaatschappelijk werk is in Midden-Drenthe beschikbaar voor elke basisschool en voortgezet onderwijs en wordt door het CJG aangeboden. De schoolmaatschappelijk werker kan met de ouders, de school of het kind in gesprek gaan over problemen rond het welzijn van het kind op school of thuis. Dit kunnen bijvoorbeeld vragen zijn over plagen of pesten, vragen bij of na scheiding, een gesprek na het verlies van een familielid. Mocht er andere ondersteuning of hulp nodig zijn, dan verwijst de schoolmaatschappelijk werker (onderdeel van het CJG) door.

Jeugdverpleegkundige GGD

De jeugdverpleegkundige van de GGD is in Midden-Drenthe beschikbaar voor elke basisschool, scholen voor voortgezet onderwijs en kinderopvang en BSO's. De jeugdverpleegkundigen maken net zoals het schoolmaatschappelijk werk deel uit van het CJG. De Jeugdverpleegkundige voert in groep 2 en 7 van het basisonderwijs en in de tweede klas van het voortgezet onderwijs een onderzoek uit om de ontwikkeling van het kind bij te houden.

Passend onderwijs

Passend onderwijs is de ontwikkeling die het voor elke leerling mogelijk moet maken om optimaal gebruik te maken van de onderwijsvoorzieningen en alle ondersteuning die daarbij geboden kan worden. Als een schoolbestuur een passend aanbod niet (volledig) zelf kan bieden, dan moeten er met andere besturen en scholen sluitende afspraken worden gemaakt over wie dit wel kan bieden en de manier waarop. We hebben op dit gebied een samenwerkingsverband met de gemeenten Assen, Tynaarlo en Aa en Hunze. Het Samenwerkingsverband Primair onderwijs heeft zich tot doel gesteld dat alle kinderen op de aangesloten scholen zorg op maat krijgen. De focus ligt op het ontwikkelen van een inhoudelijk onderwijsaanbod dat aansluit bij de leerlingen. Hierdoor kunnen zoveel mogelijk leerlingen naar het reguliere basisonderwijs, ook leerlingen met extra veel ondersteuningsbehoeften.

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Voor- en vroegschoolse educatie is erop gericht om mogelijke (taal) achterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar zoveel mogelijk te beperken. Kinderen die een risico lopen op een taalachterstand (bijvoorbeeld wanneer één van beide ouders minder dan 50% Nederlands spreekt of wanneer één van de ouders laaggeletterd is) gaan zo beter voorbereid naar de basisschool.

In de gemeente zetten we in op de toeleiding van de doelgroep kinderen naar erkende VVE-locaties. De JGZ voert de toeleiding en de monitoring uit.

Bibliotheek op school

Op alle Integrale Kindcentra is er een de Bibliotheek op School (dBos). Dit is een bibliotheek ingericht voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Leerlingen lenen hier boeken die ze vervolgens in de klas of thuis mogen lezen. De dBos wordt verzorgd door Biblionet.

Biblionet, basisscholen en gemeente hebben op dit gebied een meerjarige samenwerking.

De dBos vergroot het plezier in lezen. Daardoor verbeteren de taal- en lees- en informatievaardigheden van kinderen. Met het programma werken bibliotheken, IKC's en de gemeente samen aan de taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen in Midden-Drenthe. Er is afstemming met de voor- en vroegschoolse educatie en met het voortgezet onderwijs. Het Lokaal Educatieve Agenda (LEA) overleg en de taalhuizen in Midden-Drenthe zijn voorzieningen die hier een bijdrage in leveren.

Kansen:

- Signalen van zorg bij kinderen worden in een vroegtijdig stadium gesignaleerd. De samenwerking tussen scholen kindcentra, CJG, leerplicht en 2e lijn zorg instanties wordt verder geoptimaliseerd. Zorgadviesteams (ZAT) centraal stellen en duidelijke handvatten en instructies geven.
- Het percentage doelgroepkinderen dat gebruik maakt van VVE verhogen.
- Uitvoering en doorontwikkeling dBos in het primair onderwijs in Midden-Drenthe
- Het LEA (Lokaal educatieve agenda) netwerk en de Taalhuizen Midden-Drenthe blijven inzetten.
- De inzet van de Intern begeleider op kindcentra uitbreiden naar kinderopvang en BSO in de kindcentra.
- Op maat trainingen blijven aanbieden aan jeugdigen, zoals 'schatjes, katjes watjes' en 'power kidz' om ervoor te zorgen dat jeugdigen met plezier naar school blijven gaan.
- Bevorderen van aansluiting en samenwerking tussen Kinderopvang, BSO, Kind centra en naschoolse voorzieningen, zoals sport- en cultuurverenigingen.
- De nieuwbouw van de VO-scholen in Beilen i.s.m. het Jongerencentrum Chill in en het jongerenwerk biedt kansen voor samenwerking op een belangrijke vindplaats van tieners.
- Schoolpreventieplan opstellen voor Midden-Drenthe. Verder kan het CJG op basis van vragen en/of signalen een op maat gemaakte groep training of voorlichtingsbijeenkomst opzetten i.s.m. een school of ouderraad.
- Scholen hebben een actueel Veiligheidsplan.
- Zorg en aandacht voor veilige verkeersroutes naar de scholen.
- Jongeren actief betrekken bij school.

4.3.4 Ik heb goed contact met mijn ouders

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kind. De band met ouders is ontzettend belangrijk voor de ontwikkeling van jongeren. Het gevoel dat je belangrijk bent, dat je ouders trots op je zijn en dat je kunt vertrouwen op hun steun is een basisbehoefte. We willen ouders zoveel mogelijk handvatten bieden voor een positieve opvoeding van hun kind. Heel laagdrempelig. Soms kan even kletsen over gedoe met je kind met je buurvrouw, je vader, je buurtgenoot al een oplossing bieden.

We hebben verschillende organisaties in de gemeente die hier een waardevolle bijdrage aan leveren, zoals het CJG, de GGD en Welzijnswerk Midden-Drenthe. Zij zetten zich in om kinderen, jongeren én ouders te ondersteunen in het opvoed- en opgroeiproces.

Positief Opvoeden Drenthe (POD)

De medewerkers van het Centrum voor Jeugd en Gezin werken volgens de evidence based methode Positief Opvoeden. Deze methode is gebaseerd op vijf basisprincipes.

- Kinderen een veilige en stimulerende omgeving bieden, zowel fysiek als emotioneel. Kinderen die lekker spelen, vervelen zich niet en lopen minder kans gedragsproblemen te ontwikkelen.
- Kinderen laten leren door positieve ondersteuning. Positieve aandacht en aanmoediging motiveert een kind om nieuwe dingen te leren en vaardigheden te ontwikkelen.
- Een aansprekende discipline hanteren. Heldere instructies geven en snel reageren als een kind zich niet goed gedraagt.
- Realistische verwachtingen hebben. Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Ouders moeten niet verwachten dat hun kind perfect is; ieder kind maakt fouten en doet dat meestal niet met opzet.
- Goed voor jezelf zorgen. Ouders moeten niet te veel van zichzelf als opvoeder verwachten, want ook ouders maken fouten. Wanneer ouders hun eigen behoeften vervullen, kunnen ze veel makkelijker geduldig, consequent en beschikbaar zijn voor hun kinderen.

Alle vragen omtrent opvoeden- en opgroeien worden in de Jeugdteams besproken. Daar wordt een inschatting gemaakt of er ondersteuning nodig is, en zo ja, welke ondersteuning het beste past. Bij eenvoudige, niet complexe vragen gaat het JeugdTeam zelf met de vraag aan de slag. Een jeugdconsulent en een jeugd- en gezinswerker veilig opgroeien maken ook onderdeel uit van het JeugdTeam. Zij bieden dan een gezin of jeugdige tot 10 gesprekken aan waarin ouders en kind, aan de hand van de methode van het Positief Opvoeden weer in hun kracht worden gezet zodat zij zelf verder kunnen.

Kansen:

- Het consultatiebureau ziet alle ouders van 0-4 jaar in Midden-Drenthe. Inzetten op het (nog) beter benutten van de contactmomenten.
- Aanpassen van de doelgroep definitie voor Voorschoolse Educatie
- Een laagdrempelige toegang tot het CJG, door: website (met specifieke informatie voor ouders), korte lijnen met de scholen, nieuwsbrief, opvoedvraag van de maand en een fysieke locatie waar inlopen en vragen stellen laagdrempelig en makkelijk is.
- Jaarlijks meedoen aan de week van de opvoeding. Georganiseerd vanuit het CJG i.s.m. Kind centra en VO-scholen.

- Op basis van behoefte ouderavonden, trainingen en voorlichtingsbijeenkomsten over opvoeden en opgroeien aanbieden. Dit kan i.s.m. Kind centra, kinderopvangorganisaties, VO-scholen en Buurtacademies in Midden-Drenthe.
- De mogelijkheden onderzoeken om ouders meer in hun eigen kracht te zetten en hun netwerk in te zetten. Je kunt hierbij denken aan initiatieven zoals: ouders voor ouders, eigen kracht conferenties, signs of safety, family factory, allemaal opvoeders en communities that care.
- Ouders voorlichten over gedrag kinderen. Normaliseren gedrag door ouders voor te lichten dat niet elk gedrag van kinderen een probleem is dat door professionals opgelost moet worden. Je kunt hier ook jongeren voor inzetten.
- In samenwerking met de bibliotheken en het CJG-ouder kind cafés blijven organiseren en mogelijk uitbreiden.

4.3.5. Ik voel mij gezond en fit

Een goede gezondheid draagt er aan bij dat kinderen een goede start hebben, beter kunnen leren en op latere leeftijd makkelijker kunnen meedoen in de maatschappij. Al in de eerste duizend dagen wordt de basis gelegd voor een goede gezondheid. In geen enkele andere periode in het leven worden zoveel mijlpalen bereikt. Deze periode is cruciaal voor een goede ontwikkeling van jonge kinderen, hun gezondheid op volwassen leeftijd en de gezondheid van volgende generaties. Ook de daaropvolgende kinder- en puberjaren zijn belangrijk om verdere bewustwording te creëren van het belang van een gezonde leefstijl, zodat jongeren opgroeien tot gezonde volwassenen.

Beleidsnota Bewegen en Leefstijl

In Midden-Drenthe willen we jong en oud stimuleren om een gezonde leefstijl te hanteren. In 2019 is de beleidsnota Bewegen en Leefstijl 2019-2021 vastgesteld. In deze beleidsnota is opgenomen hoe we de komende jaren gaan inzetten op het zo gezond mogelijk laten opgroeien van kinderen en jongeren. Zo activeren we jongeren én hun ouders om in beweging te komen en werken we aan kennisverspreiding over het belang van een gezonde leefstijl. De coördinatie hiervan ligt in handen van Team Gezond in Midden-Drenthe (GIMD), waarin professionals werken vanuit de gemeente, Welzijnswerk Midden-Drenthe en SportDrenthe.

Kansen:

- Uitvoering (blijven) geven aan de beleidsnota Bewegen en Leefstijl. Alle kansen en activiteiten voor de komende jaren, op het gebied van gezondheid, staan in deze nota beschreven.
- Nog meer inzetten op preventie: Het lokaal uitrollen van het (landelijke) programma Kansrijke Start.

4.3.6. Ik eet en drink gezond

Voor een gezonde leefstijl is het ook belangrijk dat jongeren de juiste keuzes maken over voeding en het gebruik van alcohol. Ouders hebben hierbij een voorbeeldfunctie en zijn hiervoor zelf verantwoordelijk richting hun kinderen. De gemeente helpt ouders hierbij door in te zetten op preventie en bewustwording. We hebben hiervoor verschillende programma's en methoden.

Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)

In 2014 is er een JOGG-regisseur aangesteld om uitvoering te geven aan de JOGG-aanpak. De JOGG-aanpak richt zich op wijken en dorpen in de gemeente waar het percentage overgewicht onder jongeren (0-19 jaar) het hoogst is. De aanpak is gericht op het bevorderen van een gezonde leefstijl en het creëren van een netwerk rondom het opgroeiende kind. De JOGG-regisseur werkt daarbij nauw met alle aangesloten partijen in de gemeente. Zo wordt overal dezelfde boodschap uitgedragen als het gaat om het gezond opgroeien van kinderen. De JOGG-regisseur stimuleert jongeren om gezonde eet- en drinkkeuzes te maken. Zo is bijvoorbeeld de afgelopen jaren het drinken wat water van vaste waarde geworden op de consultatiebureaus en middelbare scholen in Midden-Drenthe.

Alcohol- en drugspreventie

In de gemeente zetten we ruimschoots in op het tegengaan van het alcohol -en drugsgebruik onder jeugdigen. Zo hebben we het preventie- en handhavingsbeleid alcohol, dat er mede aan bijdraagt dat (overmatig) alcoholgebruik wordt tegengegaan. Ook vanuit Welzijnswerk Midden-Drenthe wordt actief ingezet op preventie en voorlichting. Bijvoorbeeld door jaarlijks het project IkPas te promoten waar steeds meer mensen aan meedoen. Dit betekent dat er een maand lang niet gedronken wordt om zo te ervaren wat volledige alcoholonthouding met iemand doet.

Ook op het gebied van drugspreventie doen we veel. Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) biedt op aanvraag ondersteuning aan, aan scholen en het CJG. Preventie Advies Team Drenthe (PRAT) biedt in Drenthe de mogelijkheid om voorlichting te geven in groep 8 van de basisschool en op de middelbare scholen. Bij alle interventies wordt zoveel mogelijk geprobeerd om ouders te betrekken en om kinderen weerbaarder te maken, zodat ze beter bestand zijn tegen de groepsdruk van leeftijdsgenoten.

Prenatale zorg

In Midden-Drenthe wordt actief gewerkt aan prenatale zorg. Daar waar, met name, in een vroeg stadium problemen ontstaan tijdens de zwangerschap, wordt er passende hulp en ondersteuning aangeboden door het CJG. Deze – extra – ondersteuning kan, indien nodig, worden gegeven tot het tweede levensjaar van het kind.

Professionals die zwangeren begeleiden, zoals gynaecologen en verloskundigen, informeren de jeugdverpleegkundige steeds vaker vroegtijdig over zwangeren waarbij risico's gesignaleerd worden. Jeugdverpleegkundigen kunnen daardoor laagdrempelig contact leggen met zwangeren, een brede intake doen, de juiste begeleiding bieden of hen naar hulp toeleiden. Jeugdverpleegkundigen vormen de schakel tussen verloskundige/ziekenhuis en de toegang tot jeugdhulp.

Kansen:

- Het aantal jongeren dat drinkt, rookt of drugs gebruikt neemt verder af. Jongeren zijn zich meer bewust van hoe zij moeten omgaan met alcohol en drugs.
- Het stimuleren van gezonde sportkantine en kantine op de scholen.
- Het inzetten op een rookvrije (sport) omgeving.
- Opzetten schoolpreventieplan en het stimuleren van leefstijllessen op scholen door de GGD.
- Het project Summerbreak (veilig en verantwoord uitgaan voor tieners) inzetten en hierbij extra aandacht hebben voor alcohol en drugspreventie.
- Het zoveel mogelijk betrekken van ouders/opvoeders bij preventie en voorlichting over gezonde voeding en middelengebruik. Zij zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de opvoeding.
- Gebruik maken van de informatie en kansen die het Nationaal Preventieakkoord biedt.

4.3.7 Ik ben of voel mij rustig in mijn hoofd

De wereld om ons heen verandert in snel tempo waardoor jongeren steeds meer prestatiedruk ervaren. Denk aan de opkomst van Social Media waardoor jongeren extra druk kunnen ervaren. Een ander voorbeeld is het afschaffen van de basisbeurs en de invoer van de langstudeerboete en het bindend studieadvies. Dit maakt dat veel studenten druk ervaren om hun studie zo snel mogelijk af te ronden, met stress tot gevolg. Ook de jongeren in Midden-Drenthe geven het jeugdgoal 'ik voel mij rustig in mijn hoofd' een lage score ten opzichte van de andere jeugdgoelen. Langdurige stress kan o.a. slapeloosheid, depressieve gevoelens en een burn-out tot gevolg hebben. Voor de jongere én voor de samenleving is het belangrijk om dit zoveel mogelijk te voorkomen. Vaak lukt dit door tijdig hulp te bieden bij het opvoeden en opgroeien.

Kansen:

- Jongeren vaardigheden leren om beter om te gaan met de druk die ze ervaren. De mogelijkheden van programma's zoals mindfulness en aandacht oefeningen op scholen introduceren, mogelijk in de vorm van een pilot.
- Het systeem dat ervoor zorgt dat jongeren zich onrustig in hun hoofd voelen veranderen. Bijvoorbeeld scholen richten zich minder op cijfers, ouders worden voorgelicht over de druk die ze onbewust opleggen aan kinderen.
- Het bespreekbaar maken van 'onrust' door hier in klassen en middels les programma's aandacht voor te hebben.

4.3.8. Ik word geholpen als het even niet zo goed met mij gaat

Gelukkig vinden de meeste jongeren en hun opvoeders in de gemeente Midden-Drenthe hun weg als het gaat om opgroeien en opvoeden. Andere kinderen, jongeren, ouders of verzorgers hebben soms een ‘hulplijn’ nodig. Als opvoeden en opgroeien even niet soepel verloopt en de eigen omgeving onvoldoende steun kan bieden, voorzien professionals kinderen, jongeren, ouders en opvoeders van passende ondersteuning. Een helpende hand of extra steuntje in de rug kan soms al voldoende zijn. Op deze manier kan zwaardere (jeugd)zorg in sommige gevallen worden voorkomen.

Jeugdteams

In de gemeente Midden-Drenthe zijn vanuit het CJG drie Jeugdteams (Beilen, Smilde, Westerbork) actief. Iedereen die vragen heeft over het opvoeden en opgroeien van jeugdigen van 0 – 23 jaar kan bij het JeugdTeam terecht. Niet alleen de jongeren zelf, maar ook professionals, organisaties, verenigingen en natuurlijk jongeren zelf kunnen contact opnemen met het JeugdTeam. De Jeugdteams zoeken samen met de jongere of professional naar een oplossing en verwijzen, zo nodig, door naar de juiste instantie. De Jeugdteams zijn onderdeel van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). In de Jeugdteams zijn de volgende kernpartners vertegenwoordigd: Zorgcoördinator CJG, Schoolmaatschappelijk werker, Welzijnswerk Midden-Drenthe, jeugdverpleegkundige GGD, Jeugd- en Gezinswerker ‘veilig opgroeien’ en een Jeugdconsulent.

Zorgadviesteam (ZAT)

De twee middelbare scholen en de Kindcentra in Midden-Drenthe hebben allemaal een Zorgadviesteam. In het zorgadviesteam zitten naast de coördinator leerlingenzaken en de schoolmaatschappelijk werker ook de jeugdarts of jeugdverpleegkundige van de GGD, de leerplechtambtenaar en een orthopedagoog. De jeugd- of wijkagent kan op afroep aanwezig zijn. Het doel van het zorgadviesteam is om ervoor te zorgen dat leerlingen op een goede en positieve manier hun schooltijd doorlopen. Wanneer er stagnatie dreigt, dan is de taak van het team gezamenlijk te bekijken wat het beste begeleidingstraject is. Doordat de schoolmaatschappelijk werker en de jeugdverpleegkundige/jeugdarts onderdeel zijn van het CJG, hebben zij korte lijnen om casussen met toestemming van de ouders in de Jeugdteams te bespreken.

Kansen:

- Jongeren, ouders, vrijwilligers en professionals weten waar ze met hun zorgen, vragen en signalen terecht kunnen. Verduidelijking rol en laagdrempeliger toegang CJG.
- Doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd- en Gezin (CJG)
- Meer focus op het voorliggende veld zoals bijvoorbeeld het betrekken van sport- en cultuurverenigingen. Signalen van kinderen worden zo vroegtijdig gesignaleerd.
- Specifieke aandacht voor jongeren met schulden. Ook meer aandacht voor preventie om schuldenproblematiek te voorkomen.
- Bekender maken Jeugdteams CJG bij ouders, leerlingen en andere organisaties.
- Heldere werkafspraken tussen de integrale kindcentra, het onderwijs, het CJG en de jeugdzorg over hoe te handelen bij signalen. Regelmatig contact met elkaar middels de Zorgadviesteam (ZAT).
- Sneller schakelen met het voorliggend veld, eerder hulp kunnen bieden (jongerenorganisaties, sport- en cultuurverenigingen).
- Een nieuwe en heldere indeling van het CJG-pand aan de Nassaukade (laagdrempeliger toegankelijk, efficiëntere indeling, duidelijke baliefunctie met Back en Frontoffice).
- Mogelijkheden tot peer to peer onderzoeken (Jongeren worden de coach en helpen

hierbij andere jongeren)/maatjesprojecten.

- Pedagogische civil society inzetten om jongeren te ondersteunen of om vroegtijdig signalen op te vangen, bijvoorbeeld buurtpreventieteams (Beilen West, Smilde), vrijwilligers in jongerenorganisaties / sport).

- Aandacht voor herkenning en ondersteuning van jonge Mantelzorgers.

4.3.9 Ik word geholpen als ik (tijdelijk) problemen heb

In sommige gevallen is het inzetten van niet vrij toegankelijke jeugdhulp onontkoombaar. Bijvoorbeeld wanneer thuis wonen door omstandigheden niet meer gaat of wanneer er sprake is van ontwikkelingsstoornis. Als er specialistische ondersteuning nodig is, wordt dit zo snel mogelijk en passend ingezet.

Om gespecialiseerde Jeugdhulp te kunnen ontvangen, zijn er verschillende mogelijkheden om verwezen te kunnen worden:

- Gemeentelijke toegang;
- Huisarts;
- Medische specialist / jeugdarts;
- Gecertificeerde instelling;
- Rechter.

In de gemeente Midden-Drenthe is de gemeentelijke toegang georganiseerd in het Centrum voor Jeugd en Gezin (JG). Het CJG heeft in onze gemeente een prominente rol gekregen als het gaat om informatievoorziening en toeleiding naar de juiste zorg en ondersteuning, ook als het gaat om situaties van (dreigende) onveiligheid. De consulent jeugdzorg, werkzaam vanuit de afdeling Jeugd en het CJG, voert de regie op het zorgproces en maakt de inhoudelijke afweging bij het inzetten, monitoren en bijstellen van zorg. De consulent fungeert als schakelpunt tussen alle betrokkenen als het gaat om (veiligheid en) zorg voor kinderen in opvoedsituaties die gekenmerkt worden door ernstige (vaak complexe) problematiek.

Ook Welzijnswerk Midden-Drenthe speelt een belangrijk rol in de (toegang tot) Jeugdhulp in Midden-Drenthe. Zowel in het voorliggend veld als in het CJG, waar de (school) maatschappelijk werkers in Jeugdteams actief zijn. Dit geldt ook voor de GGD die ook zijn vertegenwoordigd in de Jeugdteams.

Veilig Opgroeien (CJG)

In de multidisciplinaire Jeugdteams zijn sinds 2015 jeugd- en gezinsspecialisten veilig opgroeien werkzaam. Zij houden zich bezig met crisisinterventies omtrent (dreigende) onveiligheid van jongeren. Daarnaast spelen zij een rol bij het voorkomen van crisis en stabiliseren van een veilige thuissituatie.

Zorgmeldingen van bijvoorbeeld scholen of politie worden (meestal) via Veilig Thuis Drenthe of de Raad voor de Kinderbescherming bij het CJG aangemeld en besproken in het JeugdTeam. Bij een bedreigde ontwikkeling van kinderen, gaat de medewerker Veilig Opgroeien van het CJG samen met ouders en jeugdige aan de slag om deze zorgen weg te nemen. In alle gevallen werken de professionals met elkaar samen om te komen tot één plan voor het kind/gezin.

Bescherm tafels

Soms worden ouders uitgenodigd voor een zogenaamde beschermtafel. Dit is een overleg waarbij, naast ouders en de Jeugd en Gezinswerker Veilig opgroeien van het CJG, ook Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming aanschuiven. Doel van de beschermtafel is om gezamenlijk te onderzoeken of er nog mogelijkheden zijn om de situatie in het vrijwillig kader op te lossen of dat er opgeschaald moet worden richting gedwongen kader (jeugdbescherming/jeugdreclassering) door middel van een Ondertoezichtstelling (OTS). Zowel Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming als het CJG kunnen zo'n beschermtafel organiseren.

Veilig Thuis Drenthe (VTD)

Sinds 2015, tegelijk met de overheveling van de jeugdhulp naar gemeenten, is het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) opgegaan in de landelijke organisatie Veilig Thuis, onderdeel van de GGD. Veilig Thuis is een organisatie voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld. Voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Elke regio heeft zijn eigen Veilig Thuis organisatie. In Midden-Drenthe werken we samen met Veilig Thuis Drenthe.

Jeugdhulp voor onze jongeren

Ook voor de jongeren waar het (tijdelijk) niet zo goed mee gaat willen we de jeugdhulp bieden die zij nodig zijn. Wij staan ervoor om deze zorg zo kort als mogelijk en zo lang als nodig te bieden. Op het terrein van jeugdhulp werken regionaal samen.

Regionale samenwerking

Op het gebied van jeugdhulp wordt er in de regio nauw samengewerkt. Dit doen we onder andere in het samenwerkingsverband Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD), dat is ontstaan op het moment dat gemeenten verantwoordelijk werden voor jeugdhulp. De Jeugdhulpregio Drenthe bestaat uit de 12 Drentse gemeenten. Daarnaast werken we met betrekking tot het inkoopproces Jeugd/Wmo samen met de subregio Noord Midden-Drenthe, bestaande uit de gemeente Assen, Tynaarlo, Noordenveld, Aa en Hunze en Midden-Drenthe.

Jeugdhulpregio Drenthe

Sinds een aantal jaren is een transformatie gaande op het gebied van jeugdhulp en zien we dat de kosten stijgen. Om de transformatie binnen de jeugdhulp te bevorderen en een balans te brengen in de kosten, is in 2019 door de Drentse gemeenten en jeugdhulpaanbieders het Bestuurlijk Transformatie Akkoord Drenthe opgesteld. Het hoofddoel van dit akkoord is zorgdragen voor een kwalitatief goed jeugdhulpaanbod tegen betaalbare kosten. Samen met betrokken partijen en gemeenten zijn we gekomen tot een visie, kaders, actielijnen, doelstellingen en resultaten om dit hoofddoel te kunnen bereiken.

Onderdeel van het Bestuurlijk Transformatie Akkoord Jeugd Drenthe is het Transformatieplan Zorg voor Jeugd waarin de ambitie is geformuleerd om samen met partijen de zorg voor kinderen en gezinnen integraal, op maat en dichtbij het gezin te organiseren, wat ook aansluit bij de uitgangspunten van deze nota. Er zijn drie transformatiethema's opgesteld waarbinnen de verschillende doelstellingen en actielijnen zijn samengebracht en geclusterd:

1. De Drentse Jeugdacademie;
2. Afstemming verwijzingen Gecertificeerde instellingen en gemeenten;
3. Omwikkeling kleinschalige woonvoorzieningen.

In de komende jaren zal ingezet worden op een doorontwikkeling van deze thema's. De stand van zaken, ontwikkelingen en resultaten worden gedeeld en besproken tijdens de regionale overleggen waar de gemeente Midden-Drenthe onderdeel van uit maakt.

Aanbesteding Jeugd/Wmo Noord en Midden-Drenthe

De gemeenten in Noord Midden-Drenthe willen dat jeugdige en volwassenen veilig kunnen opgroeien, mee kunnen doen in de samenleving en zo zelfredzaam mogelijk zijn. Indien nodig wordt zorg en ondersteuning ingezet, aansluitend op de eigen kracht, aanvullend op sociale netwerken van de inwoner. Een positieve benadering van onze inwoners is het fundament waarbij de inwoner zelf de regie heeft en houdt over zijn of haar eigen leven. Deze gezamenlijke visie sluit goed aan bij de visie die wij als gemeente hebben op het gebied van jeugd en Wmo.

De gezamenlijke visie was het vertrekpunt van de subregio Noord en Midden-Drenthe als het gaat om de inkoop van Wmo en jeugdhulp, waar we in 2017 mee zijn gestart. Het gezamenlijk inkopen van hulp heeft geleid tot meer samenhang in het aanbod van zorg en ondersteuning. De focus ligt op resultaten, waarbij de inwoner centraal staat. De omvang van de ondersteuning is afhankelijk van het te bereiken resultaat. Deze resultaten hebben we beschreven in de resultatenmatrix. In 2020 zijn alle nieuwe contracten met betrokken partijen ingegaan.

Kansen:

- Een nog meer samenhangend geheel te maken van algemene jeugdvoorzieningen, preventie, lichte ondersteuning en intensieve hulp bij grotere problemen.
- In samenwerking met gemeenten in de regio zorgen we ervoor dat de specialistische jeugdzorg zo optimaal als mogelijk wordt ingezet.
- Kindermishandeling wordt verder teruggedrongen.
- Specialistische jeugdzorg optimaal inzetten, zo dicht mogelijk in de eigen woon- en leefomgeving.
- Aanbieden van begeleiding en bemiddeling aan ouders en kinderen in (v)echtscheidingen, bijvoorbeeld programma KIES.
- Inzetten op structureel contact en samenwerking met de huisartsen en CJG. De POH-jeugd functionaris is hierin een belangrijke schakel.
- Inzetten op een integrale aanpak van jeugdoverlast op straat (7 stappen model)
- Kinderen bekend(er) maken met de Kindertelefoon.

4.4 Jeugdakkoord

In het jeugdakkoord zijn plannen opgenomen die bijdragen aan het behalen van de gestelde jeugdbeleidsdoelen.

De plannen zijn een vertaling van de kansen per jeugdbeleidsdoel uit de voorgaande paragraaf. Omdat we niet alle kansen tegelijkertijd kunnen omzetten in acties, is in samenwerking wordt met partners afstemming gezocht met welke activiteiten we aan de slag gaan.

Hoofdstuk 5: Financiën

In deze nota zijn kaders voor de uitvoering van het jeugdbeleid beschreven. De kaders betreffen de inzet op een sterk voorliggend veld in de gemeente Midden-Drenthe en het bieden van jeugdhulp wanneer nodig. De financiën die hiermee gemoeid gaan stelt de raad jaarlijks vast in de reguliere planning en control cyclus.

Om deze reden is ervoor gekozen om geen financieel overzicht op te nemen in deze nota. Het meest actuele financiële overzicht krijgt uw raad regulier via de P en C cyclus op basis waarvan uw raad de financiële kaders vaststelt, ook op het gebied van jeugd(hulp).

Hoofdstuk 6: Monitoring en Evaluatie

Voor de monitoring van het jeugdbeleid wordt aangesloten bij het data gedreven werken. Vanuit het data gedreven werken wordt sturingsinformatie gegenereerd. Met deze data kan een inschatting gemaakt worden welke effecten gegenereerd worden met het Midden-Drentse Jeugdbeleid. Waar nodig kan bijgestuurd worden.

Dit beleidsplan geeft houvast voor de doorvertaling van beleid naar de uitvoering. Zoals eerder is aangegeven laat dit beleidsplan voldoende ruimte over om mee te gaan met de actuele maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van jeugd. Met dit beleidsplan worden de doelstellingen en opgaven voor de periode 2021-2025 vastgesteld. Daarna worden de effecten van het jeugdbeleid geëvalueerd.

Blik naar de toekomst

In de beleidsnota 'Zorgeloos opgroeien in Midden-Drenthe 2021-2025' is het beleid op het gebied van jeugd voor de komende vier jaar beschreven. Zoals eerder in de inleiding is genoemd, hebben we de afgelopen jaren veel aandacht gehad voor het zo goed mogelijk organiseren van de zorg voor de jeugd. Nu is het zaak om extra te investeren in de voorkant en de nadruk te leggen op het zoveel mogelijk voorkomen van zorg. De kern hierbij is dat we steeds de focus leggen op de leefomgeving van jongeren én hun opvoeders en dat we kijken hoe we deze leefomgeving kunnen versterken. Dit levert winst op voor hun welbevinden, en ook voor de ontwikkeling van de kinderen. Op die manier verwachten we dat er uiteindelijk minder specialistische (jeugd)zorg nodig is.

Bijlagen:
- Resultaten Jeugdmonitor